Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

MŪSŲ PASTOGĖ

Registered at the G.P.O. Sydney for transmission by post as a Newspaper. XVIII METAI Nr. 45 (966) 1967 m. lapkričio 13 d.

Gedulo Diena

Kai komunistinis pasaulis, ypač Sovietų Sąjunga stengėsi triumfaliai paminėti spalio revoliucijos penkiasdešimties metų sukaktį, kas ir įvyko visoje sovietinėje imperijoje, tai Amerikos Jungtinėse Valstybėse susidaręs antikomunistinis sambūris "Citizen for Freedom" ėmėsi iniciatyvos sutelkti eilę Amerikoje veikiančių organizacijų bendrai antikomunistinei akcijai sovietų revoliucijos 50-ties metų sukakties proga. To sambūrio paruoštoji deklaracija skelbianti lapkričio 7-ją "A Day of Mourning for the Victims of Communism" (Gedulo diena už komunizmo aukas), susilaukė gyvo pritarimo plačiose amerikiečių masėse.

Šiam sambūriui vadovauja Mr. Malcolm Douglas-Hamilton. Į savo posėdžius minėtas sambūris pasikvietė ir sovietų pavergtų tautų atstovus. Iš lietuvių minėtuose posėdžiuose dalyvavo p. V. Sidzikauskas — Lietuvių Laisvės Komiteto pirmininkas ir p. G. Žilionienė, kaip Pabaltijo Moterų Tarybos pirmininkė. Sambūrio išleistą proklamaciją pasirašė ir remia daugiau kaip 60 įvairių pasaulietinių bei religinių organizacijų. Štai toji Proklamacija:

"Lapkričio 7-ji ženklina 50 ties metų sukaktį nuo didžiausios istorijoje nelaimės bolševikams paėmus valdžią Rusijoje. Iš šito krašto komunistiniai nuodai sklido kankindami bilijonus žmogiškų esybių.

Mes laisvieji amerikiečiai pareiškiame:

KAD per pirmąją šio šimtmečio pusę komunizmas atsakingas už sunaikinimą mažiausiai 85 milijonų žmonių civiliniuose karuose, dirbtinio bado pasekmėje, valymų atvejais, genocidiniais trėmimais ir likvidacijom, kalėjimų celėse ir koncentracijos stovyklose;

KAD komunizmas sistematiškai sugriovė moralines ir dvasines vertybes; iškirto neužgydomų žaizdų tautose ir bendruomenėse; persekiojo visas religijas ir išgalvojo galybę priemonių, kaip supančioti ir sukontroliuoti žmogaus mintį;

KAD komunizmas davė pradžią fašizmui ir nacizmui ir įvairias kitokias totalitarines rūšis ir kad visomis priemonėmis siekdamas pasaulio užvaldymo laiko daugiau kaip šimtą milijonų rytų Europos žmonių pančiuose ir visą pasaulį netikrume;

KAD nuo 1917 m. nė vienai iš tautų, pavergtų jėga arba užimtų smurtu, nebuvo leisti laisvi rinkimai ir nė viena laisva tauta laisvuose rinkimuose nepasisakė už komunizmą vietoje demokratijos;

KAD per tuos 50 metų komunistinė diktatūra skelbdama "išlaisvinimą" praktikavo neribotą priespaudą grįsdama savo valdymą teroru;

DĖL TO laikydami savo pareiga ir sąžine kalbėti už bebalsius ir pagerbdami kankinių mirtimi žuvusius,

Mes, laisvi Amerikos individai ir organizacijos LAPKRIČIO 7-ją skelbiame

GEDULO DIENA UŽ KOMUNIZMO AUKAS

Mes kviečiame iš visur laisvuosius žmones susikaupti tą dieną arba tą savaitę prisimenant tas aukas ir už jas pasimelsti, ir

Mes kviečiame kiekvieną bendruomenę pasišvęsti ir prisidėti savais būdais atstatant jau sunaikintas laisves milijonams žmonių ir pastoti kelią komunizmui, grasinančiam likusiai žmonijos daliai."

Šitokia proklamacija paskleista ne tik Amerikoje, bet po visą pasaulį kviečiant laisvuosius kraštus ir žmones atsibusti ir stoti aktyviai kovon su komunizmu, kol dar nevėlu. Kai kiti kraštai ar jausdami savo silpnumą, ar tiesiog prievartaujami dažnai nusileidžia sovietų reikalavimams, Amerika šiandie vis dar tebėra tuo nepalaužiamu pylimu, kuris pastoja tolimesnį komunizmo potvynį. Jeigu ne Amerika, šiandie jau seniai pasaulio žemėlapis būtų radikaliai pasikeitęs komunizmo naudai. Amerika pastojo komunizmo ekspansijai kelią Graikijoje, Berlyne ir vak. Vokietijoje, Persioje, Korėjoje ir dabar Vietname.

Kova su komunizmu vyksta ne tiek fronte, kiek visose kasdieninio gyvenimo srityse. Atverti patogiai ir saugiai gyvenančių laisvųjų žmonių akis ir parodyti komunizmą visoje tikrybėje yra pati efektyviausia priemonė kovoje su šia dvidešimtojo amžiaus nelaime. Ypač tą efektyviai gali padaryti tie žmonės iš sovietų pavergtų kraštų, kurie yra gyvieji komunistinės tikrovės liudininkai.

Šitą faktą apie komunizmo aukas reikėtų nuolat ir nuolat kartoti kiekviena proga ir kiekvienoje vietoje, kur tik žmogus girdi ir kur įsimeta komunizmo bacilų. Ne tik artimuosius, bet mus visus gaubia gedulas už komunizmo aukas, ir ne tik tie kalti, kurie tarnauja kaip komunizmo įrankiai, bet ir visi laisvieji, kurie šitokį žmogaus išniekinimą bei naikinimą toleruoja.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO 50 M. SUKAKTIES

MANIFESTAS

Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Penkiasdešimt Metų Sukakties *Konferencija*, susirinkusi Washingtone, D.C., mūsų Viešpaties gimimo tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt septintųjų spalio dvidešimt pirmąją ir dvidešimt antrąją dieną, Lietuvos Karalijos įsteigimo septyni šimtai septynioliktaisiais ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimtaisiais metais, *skelbia* Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Penkiasdešimt Metų Sukakties *Manifestą*.

LIETUVIŲ TAUTA, nuo senovės įsikūrusi prie Baltijos, tūkstantis du šimtai penkiasdešimt pirmaisiais Karaliaus Mindaugo suvienyta į Lietuvos Karaliją, šimtmečiais vaidino reikšmingą vaidmenį Europai.

Išaugusi Rusijos imperialistinė galybė ėmė brautis į Lietuvos žemes ir aštuonioliktojo amžiaus pabaigoje užgrobė Lietuvą. Svetimųjų priespauda nepalaužė lietuvių tautos. Sukilimai, knygnešiai, savanoriai, partizanai — vis tai lietuvių tautos kraujo ir gyvybių aukomis rašyti Lietuvos naujosios istorijos lapai.

Lietuvos Taryba, vykdydama lietuvių tautos valią būti laisva ir nepriklausoma, tūkstantis devyni šimtai aštuonioliktųjų vasario šešioliktąją Vilniuje padarė šį nutarimą:

— Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybes šiuo pareiškimu:

— Lietuvos Taryba, kaipo vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintąja tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

— Draugė Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas steigiamasis seimas, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas.

Vasario Šešioliktosios Aktą tūkstantis devyni šimtai dvidešimtųjų gegužės penkioliktąją vienu balsu patvirtino laisvai išrinktas Lietuvos Steigiamasis Seimas. Šiuo Aktu atstatytąją Lietuvos nepriklausomybę pripažino tarptautinė valstybių bendruomenė, taip pat ir Sovietų Rusija, kuri tūkstantis devyni šimtai dvidešimtųjų liepos dvyliktąją Maskvoje su Lietuva pasirašė taikos sutartimi — pripažįsta Lietuvos Valstybės savarankiškumą ir nepriklausomybę su visomis iš tokio pripažinimo einančiomis juridinėmis sėkmėmis ir gera valia visiems amžiams atsisako nuo visų Rusijos suvereniteto teisių, kurių ji yra turėjusi lietuvių tautos ir jos teritorijos atžvilgiu.

Nepriklausomos Lietuvos valstybės atsistatymas ir jos grįžimas į savarankiškų valstybių bendruomenę lietuvių tautai yra reikšmingiausias šio šimtmečio istorijos įvykis. Nepriklausomybės laikotarpis akivaizdžiai liudija lietuvių tautos politinį subrendimą, ūkinį pažangumą ir kultūrinį kūrybingumą.

Lietuvos nepriklausomybė antrojo pasaulinio karo eigoje tapo Sovietų Sąjungos ir hitlerinės Vokietijos sąmokslo auka. Sovietų Sąjunga, tūkstantis devyni šimtai trisdešimt devintųjų rugpiūčio dvidešimt trečiąją ir rugsėjo dvidešimt aštuntąją sudariusi slaptus, prieš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Lenkijos nepriklausomybes atkreiptas sandėrius su hitlerine Vokietija, tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimtųjų birželio penkioliktąją Lietuvą okupavo ir ją jėga bei klasta rugpiūčio trečiąją įjungė į Sovietų Sąjungą, tuo būdu sulaužydama visas su Lietuva pasirašytas sutartis ir kitus tarptautinius įsipareigojimus.

LIETUVIŲ TAUTA, minėdama Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukaktį,

— pareiškia visam pasauliui, visai žmonijai, savo draugams ir savo priešams, kad niekados nesutiks su Lietuvos pavergimu, kad Vasario Šešioliktosios Aktas yra šventas ir galutinis apsisprendimas laisvam ir nepriklausomam gyvenimui ir kad valstybinė nepriklausomybė yra tautinė kultūros ugdymo ir tautos išlikimo sąlyga;

— kaltina Sovietų Sąjungą agresijos nusikaltimu, Lietuvos nepriklausomybės sužlugdymu, Lietuvos gyventojų genocidiniu naikinimu ir rusinimu, kolonijiniu Lietuvos išnaudojimu, pagrindinių teisių bei laisvių Lietuvos žmonėms paneigimu ir reikalauja, kad Sovietų Sąjunga atitrauktų iš Lietuvos savo kariuomenę, policiją ir administraciją;

— kreipiasi į laisvojo pasaulio vyriausybes ir parlamentus, kad pavartotų visas savo priemones Lietuvos nepriklausomybei atstatyti;

— šaukiasi į Jungtines Tautas, kad likviduotų Sovietų Sąjungos agresiją prieš Lietuvą, ir į žmonijos sąžinę, kad paremtų Lietuvos pastangas savo nepriklausomybei atstatyti.

LAISVIEJI LIETUVIAI, pagarbiai didžiuodamiesi savo tautos ryžtimi priešintis okupantui, lenkdami galvas prieš žuvusius Lietuvos laisvės kovoje, su pagarba prisimindami tautos atgimimo patriarchus ir Vasario Šešioliktosios Akto signatarus, turėdami pareigą ir laisvę kalbėti bei veikti už belaisvę savo tautą, vieningai siekia išlaisvinti Lietuvą iš sovietinės okupacijos ir tūkstantis devyni šimtai šešiandešimt aštuntuosius — Lietuvos nepriklausomybės atstattymo penkiasdešimt metų sukakties metus skelbia LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAIS.

Nors Lietuvos laisvės kova eina nuo pat pirmųjų sovietinės okupacijos dienų, Lietuvos Laisvės Kovos Metai turi ypatingai suveiksminti visų laisvųjų lietuvių jėgas Vasario Šešioliktosios Akto galiai atsatyti. Lietuvių tautos laisvės kova preš carinės Rusijos priespaudą buvo vainikuota Vasario Šešioliktosios Aktu. Lietuvių tautos sutelktinės jėgos prieš sovietinės Rusijos okupaciją laimės Lietuvai Vasario Šešioliktosios galios atstatymą.

Tautų išsilaisvinimas gaivalingai veržiasi iš vakarų ir rytų, iš pietų ir šaurės. Ir Lietuvos išsilaisvinimo, gyvo visoje tautoje, nepajėgs sulaikyti rusiškojo bolševizmo priespauda.

Žmonijos pažangoje laisvė — galingesnė už priespaudą.

Tegyvuoja laisva ir nepriklausoma Lietuva!

Washingtonas, 1967 spalio 22 d.

Lietuvos Respublikos Diplomatinė Tarnyba:

Min. Stasys Lozoraitis, Diplomatijos Šefas

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas:

Dr. Kęstutis J. Valiūnas, Pirmininkas

Lietuvos Laisvės Komitetas:

Min. Vaclovas Sidzikauskas, Pirmininkas

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė:

Juozas Bačiūnas, Pirmininkas

Amerikos Lietuvių Taryba:

Antanas Rudis, Pirmininkas

Jungtinių Amerikos Valstybių Lietuvių Bendruomenė:

Bronius Nainys, Pirmininkas

Kanados Lietuvių Bendruomenė:

Antanas Rinkūnas, Pirmininkas.

VYTAUTAS BERNOTAS

POLITIKOS VINGIUOSE

PERSIJOS ŠACHAS VAINIKUOJASI

Persijos sostinė Teheranas pasipuošė šventiškai. Valkatos ir ubagai nuo gatvių išvaikyti. Palaidi šunys sugauti ir nunuodyti. Mieste gatvės išvalytos, naktį apšviestos keturiais milijonais elektros lempučių. Ir kada viskas buvo paruošta Mohamedas *Reza Šachas Palevi*, žinomas kaipo visų šviesiausias, visų karalių karališkiausias, Dievo šešėlis žemėje — žmonių atstovas danguje; paauksuotoje austrų gamybos karietoje traukiant keturioms poroms vengriškų arklių, Teherano gatvėmis važiavo į savo karūnaciją.

Tokių iškilmių Persijos šachas (Persija dabar vadinama Iranu) laukė 26 metus, bet vis atidėliodamas formalią vainikavimo ceremoniją pakol sostas turės įpėdinį ir ekonominės sąlygos krašte pasitaisys. Šachas susilaukė įpėdinio 1960 metais tik su trečiąja žmona. Ekonominė padėtis smarkiai pasitaisė arabams pralaimėjus Artimųjų Rytų karą, kada, praradus arabų naftos šaltinius, Persijos alyva vėl pasidarė svarbi vakarams.

1941 metais anglams ir sovietams įžygiavus į Perisją, palankus vokiečiams šacho tėvas turi apleisti kraštą. Sostas atitenka nepritrusiam šachui, kuris ne tiek rūpinosi krašto buitimi kiek greitomis mašinomis. 1953 metais nacionalistai ateina šachui į "pagelbą" ir iš neapdairaus karaliaus atima valdžią, o jį patį priverčia bėgti į užsienį Ir tik padedant amerikonams nacionalistų valdžia nuverčiama, vakarams palankus šachas grąžinamas į sostą.

PERSIJOJE PADĖTIS TAISOSI

Gimus naujam sosto įpėdiniui, Irano ekonominė socialinė ir politinė padėtis keičiasi. Šachas panaikina turtingųjų viešpatavimą parlamente, suvaržo turtingųjų dominavimą socialinėje ir juridinėje santvarkoje. Biznierius ir fabrikantus priverčia mokėti penktadalį viso pelno neturtingiems bei darbininkams. Šacho įvesta žemės reforma praėjo su didžiausiu pasisekimu. Blogai išnaudojami žemės plotai iš dvarininkų atimti ir išdalyti ūkininkams ar neturtingiems žemdirbiams, kurie ir sudaro didesnę pusę gyventojų iš esamų 24 milijonų.

Irano moterys nusistovėjusioje 2500 metų monarchijoje išsikovoja daugiau teisių Šachas sutinka, kad Persijos moteris turėtų būti kitaip traktuojama ne vien kaip namų tarnaitė. Išleidžia įstatymą, kuris draudžia vyrui atsivesti antrą žmoną pirmajai nesutikus. Anksčiau pakako vyrui pasakyti tris kartus: "Aš skiriuosi" ir skirybos įvykdavo automatiškai.

Naujai įvestos reformos tik 1963 -64 tais metais pradėjo nešti vaisių. Persijos ekonominis augimas aštuoniais procentais per metus atkreipė Maskvos ir Washingtono dėmesį. Vieni ir kiti ryžtasi investuoti dideles sumas pinigų. Tačiau kai vienų investavimo interesai remiasi bizniu, kiti planuoja ir pavergimą.

Dėl to, šachui teks dar daug dėti pastangų ir darbo tobulinant gyvenimo lygį ir tuo pačiu saugojantis nuo "geradarių" Kremliuje.

Ne visi gyventojai, žinoma, džiaugiasi naujai įvestomis reformomis.

Jau buvo keli prieš karalių atentatai. Tačiau dauguma tiki karaliaus galybe, atsiųsto iš dangaus Persijai Dievo šešėlio.

EUROPOS BENDROJI RINKA

Nebūtinai De Gaulle turi pasakyti lemiamą *veto* žodį. Tokiems atvejams prancūzai turi gan išmintingą ir apsukrų užsienio reikalų ministerį Maurice Couve, kuris ir *veto* neminėdamas britams gali būti mirtingas.

Susirinkusiems E.B.R. atstovams Luksemburgo 23 aukštų pastate buvo įteiktas pakartotinas britų įstojimo prašymas.

Kaip buvo tikėtasi, tuo reikalu daugiausiai pasisakė prancūzų Couve. Jis reikalavo, kad britai susimokėtų tarptautines skolas, tvirčiau pastatytų sterlingą ant kojų, o kad sterlingas nesvyruotų, britai turėtų paremti ir garantuoti auksu.

Baigdamas kalbą Couve pabrėžė, kad tai nėra kokios tai prancūzų sąlygos, bet mažmažiai dėl kurių britų įstojimas net negali būti svarstomas.

Tokius pareiškimus išgirdus britų veidas apsiniaukė. Gi Olandijos užsienio reikalų min. Luns kumščiu trenkė į stalą ir apvertą stiklą su vandeniu. Kiti ministeriai švelniai pritarė Anglijos norams, bet nė vienas iš jų net balso nekėlė prieš prancūzus.

Britų padėtis tuo tarpu nėra aiški. Gal už metų ar kitų pasiseks įstoti į E. B. R., tačiau nieko kito nelieka kaip laukti ir tikėtis.

PAGARBA LENINUI

Ryšium su 50 metų revoliucijos sukaktimi ir komunizmo įsigalėjimu pasaulyje, sovietų *troika* lankosi prie Lenino kapo, kur tyloje šalia karsto padeda vainikus. Tarpe lankytojų nesimato Kinijos, nei Albanijos atstovų.

Tą pačią revoliucijos sukakties (7to lapkričio) dieną Pekino gatvėse renkasi tūkstančiai kiniečių. Jų tikslas pasmerkti sovietų vedamą kapitalizmo politiką nesilaikant mokytojo Lenino revoliucijos dėsnių.

NE VISI DRAUGAI VYKO Į MASKVĄ

Revoliucijos iškilmių proga didžiausio nemalonumo sovietai sulaukė iš Kinijos. Kiniečiai visai neatsakė į Kremliaus kvietimą.

Iš 14 komunistų valdomų valstybių net penkios valstybių galvos nerado reikalo vykti Maskvon.

Kvietimą kategoriškai atmetė Kinija su Albanija. Tačiau nei Kubos F. Castro, nei š. Korėjos Kim Sung ar š. Vietnamo Ho Či Min Maskvon nevyko, savo vieton pasiuntę mažai reikšmingus atstovus.

Toks skilimas komunistiniame bloke ypač pasidarė jautrus pastaruoju laiku, kada Maskva visokiais būdais bando, bet nesuranda tinkamų skilimo gydymui vaistų.

Kremliaus *troikai* dažnai tenka nuryti karčią seilę, kada tokie niekšai kaip Castro kurių egzistencijai kasdien pompuojama po milijoną dolerių neranda reikalo aplankyti "geradarių" Maskvoje.

— ★ —

Dvidešimties metų sukaktį nuo Balio Sruogos mirties Vilniuje paminėjo prie jo kapo Rasų kapinėse. Susirinkusiųjų būry, tarp ko kita, buvo deklamuotas Sapiegos monologas iš B. Sruogos dramos "Kazimieras Sapiega".

(*E*)

Atsiliepkite!

Atsisveikinimas su Putinu, skirtas jo mirimui atžymėti, Chicagoje numatytas ateinančių metų vasario 3 d. Atsisveikinimą ruošia Pedagoginis Lituanistikos Institutas. Ryšium su tuo yra kviečiami atsiliepti visi buvusieji prof. V. Mykolaičio - Putino klausytojai, gyvenantieji išeivijoje. Kuriuo reikalu prašoma atsiliepti, bus smulkiau pasakyta atskiru laišku kiekvienam atsiliepusiam. Atsiliepimų laukiama ligi š.m. gruodžio 1 d. šiuo adresu: P. L. Institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA.

Domas Velička,
Instituto direktorius

ANAPUS OKEANO

JONAS SOLIŪNAS

KONFERENCIJOS PARAŠTĖJE

Neseniai Washingtone įvyko svarbi mūsų veiksnių konerencija. Joje dalyvavo Lietuvos Diplomatinės Tarnybos atstovai, Vliko, Alto, Lietuvos Laisvės Komiteto, P.L. B-nės ir spaudos atstovai. Tai džiugus faktas. Tačiau ši konferencija verčia mus ir susimąstyti. Konferencijos svarbiausias tikslas — aptarimas programos 1968-siems metams, kada minėsime 50-ją sukaktį nuo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

Kaip ir tikėtasi, visa konferencija praėjo "darnioje bendradarbiavimo dvasioje". Buvo išklausyta įvairūs pranešimai, parašyta nutarimai, palinkėta sėkmės visuomeninėje veikloje ir išsiskirstyta. Beje, paskelbta, jog 1968-ji metai — Kovos Metai.

Gerai, kad nors tokia konferencija įvyko. Mums sutartino darbo niekad nebuvo ir nebus perdaug. Ir džiugu, kad mūsų veiksniai pagaliau pamatė, jog tokios bendros konferencijos yra būtinai reikalingos. Jos reikalingos ypatingai dabar, kaďa laisvojo pasaulio lietuvių vienybę pradėjo kutenti tarybinės Lietuvos valdovai. Mename, kaip krepšininkų Lietuvon išvykimo proga daug mūsų laisvinimo institucijų pasisakė prieš tokią išvyką. Deja, mums atrodo, kad vien tik pasisakymo neturėjo užtekti. Reikėjo daryti konkrečių žygių tai išvykai sustabdyti. Gi jai įvykus reikėjo ieškoti būdų ir priemonių išvykos organizatorius nubausti. Tai padarė tik viena Čikagos Alto taryba paprašiusi organizatorių Mieželį atšaukti kaip Santaros — Šviesos Federacijos atstova taryboje ir jo vieton paskirti kitą. Visi kiti mūsų veiksniai tą išvyką praleido pro pirštus. Gi Santaros — Šviesos Federacija savo metiniame suvažiavime Mieželį net centro valdybon išrinko. Tai netiesioginis šios organizacijos pasisakymas už išvykų organizavimą.

Prisibijau, kad washingtoninei konferencijai trūko konkretumo. Gerai, kad buvo susirinkta, gerai, kad buvo pabendrauta, gerai, kad paskelbtas manifestas. Deja, mums to neturėtų pakakti. Panašios konferencijos neturėtų būti vien tik deklaratyvinio pobūdžio. Jos turėtų būti darbo konferencijos. Bendrai, mūsų veiksnių kovos lauke visuomet trūko konkretumo. Todėl ir visoje jų veikloje jaučiama tam tikra stagnacija.

Neveltui tad neretai paskiri individai už laisvinimo veiksnių organizacinio darbo ribos ruošė darbus, kuriuos faktinai turėjo atlikti patys veiksniai. Gerai prisimename, kaip keli jaunuoliai suorganizavo masinę demonstraciją prie Jungtinių Tautų New Yorke. Gi Valiukas Los Angeles mieste veik vienas rūpinasi rezoliucijų pravedimu Amerikos Kongrese. Juk šiuos darbus vis turėjo atlikti mūsų veiksniai. Bet jie miegojo, kai kiti kviečius kirto.

Turime prisipažinti, kad dabartinis mūsu kovos baras — propaganda svetimtaučiuose ir darbas jaunimo išlaikyme. Propagandos srityje mūsų veiksniai taip pat šlubuoja. To apsnūdimo pasekmė — naujų institucijų atsiradimas. Nei Vliko, Nei Alto informaciniai biurai nebuvo veiklūs. Todėl nenuostabu, jog Čikagoje neseniai atsirado tėvų jėzuitų globoje Lietuvių Informacijų Centras (apie jį vėliau kada nors).

Malonu, jog Washingtono konferencijoje buvo nutarta "bent karta per metus" šaukti panašias konferencijas. Tačiau ir vėl kyla klausimas: kodėl tik kartą per metus? Kodėl ne dažniau? Nejaugi mūsų veiksniams nėra darbo? Taip pat nutarta "įjungti lietuvišką spaudą į veiksnių bendras konferencijas". Dievaž, šio nutarimo tai nesuprantu. Nejaugi ligšiol mūsų spauda ignoravo panašias konferencijas? O gal veiksniai kovos baran įjungs spaudą kaip paskiras organizacijas su pilnateisiu balsu? Vis dėl to būtų juokinga, jei atsirastų, sakykime, Draugo, Darbininko ar Dirvos partijos.

Washingtono konferencijoje nieko konkretaus ar naujo nenutarta su kraštu bendradarbiavimo ar bendravimo klausimu.

TOKIOS TOKELĖS

Mirė dailininkas. Neseniai New Yorke mirė mūsų įžymusis dailininkas Povilas Puzinas. Apie jo mirtį rašė ir New York Times.

Manifestas. Washingtono veiksnių konferencijoje išleistas Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo 50 metų sukakties Manifestas, pasiraytas aukščiau minėtų veiksnių.

Skandalas dėl lietuviškų kapinių. Atrodo, kad Čikagos lietuviai katalikai prarado ramybę net šv. Kazimiero kapinėse. Dėl nekultūringo kapinių tvarkymo vietos lietuviai protestuoja.

LAISVINIMO VEIKSNIŲ

KONFERENCIJA

Dalyvaujant Lietuvos Diplomatinės Tarnybos, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, Lietuvos Laisvės Komiteto, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, Amerikos Lietuvių Tarybos ir lietuvių spaudos atstovams, susirinkusi 1967 m. spalio 21-22 d. Washingtone, D.C., apsvarsčiusi Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties programą, bendradarbiavimą Lietuvos laisvinimo uždavinius vykdant ir laisvųjų lietuvių bendravimo su pavergtąja tauta klausimus,

(1) Priėmė Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Penkiasdešimt Metų Sukakties Manifestą ir paskelbė 1968-tus, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties metus *Lietuvos Laisvės Kovos Metais;*

(2) Sutarė vieningai remti Jungtinių Lėšų Telkimo Fondą, sudarytą specialiai Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties programai vykdyti;

(3) Veiksnių bendradarbiavimui stiprinti ir aktualiems laisvinimo klausimams vieningai spręsti bei vykdyti konferencija sutarė bent kartą per metus kviesti Amerikos Lietuvių Tarybos, Bendruomenės, Lietuvos Laisvės Komiteto ir Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto konferencijas ir įpareigojo minėtas institucijas jose dalyvauti. Konferenciją gali kviesti bet kuri institucija, kuri turi bendro sutarimo reikalingų klausimų;

(4) Didžiai vertindama spaudos vaidmenį Lietuvos laisvės kovoj, konferencija pritarė Vliko iniciatyvai įjungti lietuvišką spaudą į veiksnių bendras konferencijas ir atkreipė atskirų veiksnių dėmesį į reikalą ko glaudžiau bendradarbiauti su spauda, kad jos atstovai būtų tiksliai informuoti ir kad tuo būdu būtų palengvinta spaudai formuoti viešąją nuomonę Lietuvos interesų linkme;

(5) Turėdama prieš akis paskutiniu laiku sustiprintas sovietų pastangas demonstruoti okupuotą Lietuvą kaip sovietinę respubliką ir tuo būdu pripažinti viešąją opiniją prie aneksuotos Lietuvos fakto ir įtikinti laisvuosius lietuvius, kad ir "daugiatautėje" Sovietų Sąjungoje lietuvių tauta yra kūrybiškai laisva, konferencija: (a) pabrėžė tautinį susiklausymą laisvųjų lietuvių bendravimo su pavergtąja tauta klausimais, (b) pripažino lietuvišku požiūriu klaidinga ir Lietuvos bylai žalinga bendravimo praktika, atremtą teigimais, kad esamomis sąlygomis nepriklausomybės siekimas tampa antraeiliu, (c) pabrėžė, kad tautinė gyvybė ir valstybinė nepriklausomybė yra neišskiriami dalykai, (d) apgailestavo patriotinio ekstremizmo apraiškas, gilinančias nevieningumą, užuot skatinusias vieningo nusistatymo pastangas, ir (e) pavedė Vlikui konkrečiai išplėtoti 1966 m. sausio 22 d. Clevelando konferencijos sutartus bendravimo principus;

(6) Konferencija pasiuntė sveikinimo telegramas prezidentui Johnson'ui, valstybės sekretoriui Rusk'ui, kitų laisvųjų valstybių vyriausybėms ir įžymiesiems Lietuvos draugams.

Washingtono Konferencijos (1967 m. spalio 21-22 d.) dalyviai:

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos atstovai:

Stasys Bačkis, Petras Daužvardis, Juozas Kajeckas, Anicetas Simutis, Juozas Žmuidzinas;

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto atstovai:

Juozas Audėnas, Algirdas Budreckis, Bronius Nemickas, Jackus Sonda (kartu ir *Keleivio* redakt.), *Pranas Vainauskas, Juozas Kęstutis Valiūnas;*

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovai:

Juozas Bačiūnas, Arvydas Barzdukas, Stasys Barzdukas, Jūra Gailiušytė, Juozas Kapočius, Milda Lenkauskienė, Alfonsas Mikulskis, Bronius Nainys, Algirdas Nasvytis, Antanas Rimkūnas, Julius Staniškis;

Amerikos Lietuvių Tarybos atstovai:

Eugenijus Bartkus, Teodoras Blinstrubas, Antanas Rudis, Kazys Šidlauskas, Vladas Šimaitis, Leonardas Šimutis, Mykolas Vaidyla (kartu ir *Sandaros* redakt.;

Lietuvos Laisvės Komiteto atstovai:

Jonas Puzinas, Vaclovas Sidzikauskas, Vytautas Vaitiekūnas.

Lietuvių laikraščių redaktoriai: Kornelijus Bučmys (*Darbininko*), Pranas Garšva (*Draugo*), Juozas Girnius (*Aidų*), Jonas Kardelis (*Nepr. Lietuvos*), P. Gaida (*Tėv. Žiburių*), Valerijonas Šimkus (*Laisv. Lietuvos*). *Keleivio* ir *Sandaros* redaktoriai Vliko ir ALT atst. sąraše.

Iš viso konferencijoj dalyvavo 38 sprendusieji asmenys ir keliolika svečių. (*ELTA*)

Vajaus reikalu

MELB. LIET. NAMŲ VAJŲ PASKELBUS

Per eilę metų Lietuvių Namų reikalu daug priplanuota, prikalbėta, prirašyta ir, vis tik, iki šiol Lietuvių Namai nei Melbourne, nei Sydnėjuj galutinai neįrengta. Priežastis gal yra ta, kad visa tai padaryti buvo planuojama vadovaujantis perdėtu idealizmu, nepraktiškumu, nutolstant nuo negailestingos tikrovės. Iki šiol mes visame bendruomeniniame veikime blaškomės nerasdami realaus atspirties taško, ant kurio galėtumėm bazuoti visą savosios veiklos svorį. Tik perbėkime mintimis visus tuos planus kuriuos bu vome numatę ar net nutarę įvykdyti ir pažiūrėkime kas įvykdyta. Palyginus su užsimojimais, pasekmės labai menkos. O jos menkos todėl, kad mūsų veikla nebuvo ir nebėra centralizuota, nuosaiki ir nuosekli, bet visa dirbama pagal paskirų veikėjų užmojus ir ambicijas. Ambicijų vedini pradėjome net vienoje ir toje pačioje mūsų kolonijoje statyti po dvejus Lietuvių Namus. Šalia to, tuo pat metu renkame pinigus planuodami statyti sporto hales, seneliams poilsio namus (senelių prieglaudas) bei įsigyti pajūryje jaunimui stovyklavietes. Užmojai gražūs, tiesiog žavėtini, bet ar jie realūs ir ar vienu ir tuo pat metu įvykdomi? Tokių abmicingų žmonių iš davoje, užuot turėję po vienus tinkamus Lietuvių Namus, Sydnėjaus lietuviai kuičiasi sukrypusiame garaže, o melburniškiai nupirkę grindų ploto atžvilgiu, labai talpius namus nepajėgia jų taip įrengti, kad galėtų pilnai patys jais naudotis bei eksploatuoti gaudami iš jų apčiuopiamas pajamas.

Kodėl taip yra, visiems suprantama. Mūsų suaukoti pinigai išsisklaidė į kelis įvairius fondus. Už vienus to fondo pinigus nupirkta namai lietuviams, kurie plačios bendruomenės apimties reikalų nepatenkina. Kitos gi lėšos laikomos sutelktos fonduose be apyvartos ir vargu ar kada nors skirtam tikslui bus panaudotos. Beveik visi lietuviai taip pasiskirsčiusiems reikalams daugiau ar mažiau esame davę, o to pasėkoje vienų padorių Lietuvių Namų taip ir nebeturime. Tai yra akivaizdi pamoka kaip nereikia ir negalima dirbti bendrojo tikslo siekiant. Šia proga, Lietuvių Namams pinigų vajaus metu, lietuvių suaukotus ir įvairiuose fonduose tebeesamus, o taip pat ir investuotus pinigus į namus nepilnai atliekančius bend ruomenės plačius poreikius, reikėtų sutelkti vienon vieton — pagrindinių, vienų ir visiems tinkamų Lietuvių Namų įsigijimo bei galutino įrengimo reikalams. Tai reikėtų atlikti kuo greičiausiai, nes delsimas bendruomeniškai ir ekonomiškai mus labai nuostolingas.

Stebint mūsų spaudoje sporto skyrių, lietuvių sportuojantis jaunimas, atrodo, turi pakenčiamas sąlygas naudodamasis vietos klubų sporto salėmis.

Lietuviai seneliai iki šiol nėra, atrodo, ir ateityje vargu ar liks be savos pastogės. Iki šiol, berods, dar nė vienas jų į atitinkamas lietuvių organizacijas sau pastogės prašydamas nesikreipė.

Jaunimo stovykloms bei vasaros metu kitoms gamtoje daromoms iškiloms vietos mielai duoda mūsų bendruomenės nariai savo privačiose, gražioje gamtoje esančiose nuosavybėse. Victorijos jaunimas, ypač melbourniškiai ir geelongiškiai, kiek žinoma, mielai laukiami p. B. Zabielos "Lituanicoj" Woodend'e ir ponų Kačerauskų turimoje gražioje vietovėje Gembrook'e. Čia mūsų jaunimas jau daug kartų yra stovyklavęs, visa ta aplinka džiaugęsis. Tad ir ateityje, mieliems mūsų tautiečiams leidžiant, gali tebesidžiaugti.

Neturint savų tinkamų Lietuvių Namų mūsų visokeriopa bendruomeninė veikla negali egzistuoti. Namų reikalingumas jau seniai ir visuotinai pripažintas. Jiems įsigyti lėšų klausimas, taip pat, turi būti visuotinai sprendžiamas, pagal galimumą, visiems proporcingai duodant šiam tikslui paskolą.

Viename šio laikraščio vedamųjų teisingai buvo pasakyta: "Veltui nieko negaunam". Tad ir šiuo atveju nelaukime, kad kas mums Lietuvių Namus padovanotų: mes patys privalome juos nusipirkti. Nepradėkime gėdą sukeliančiais verkšlenimais save įtikinėti, kad tai padaryti negalime. Šiam reikalui paskolas davusių asmenų pavardės ir žinoma jų socialinė padėtis tvirtina, kad nuo to laiko, ka da Lietuvių Namams buvo pradėtos rinkti lėšos visi dirbantieji tautiečiai po vieną antrą šimtą dolerių tikrai galėjo paskolinti. Jei per kelioliką metų tai nepadaryta, tai tik dėl mūsų nejautrumo ir apsileidimo tautiniams reikalams. Dabar, vajaus metų, turime gražią progą savo primištą pareigą Bendruomenei su kaupu atlikti. Tik sava parama prisidėję, viena ar kita proga Lietuvių Namuose buvodami, pasijusime ne są šykštuoliai ar skurdžiai, bet lygūs su visais tais tautiečiais, kurie savo dalį jau seniai atidavė ir dabar, visomis progomis, Lietuvių Namus remia.

Vajų paskelbusieji, melbourniškiai nenurodė kur ir kam Lietuvių Namų reikalams skirtas pasko las galima įteikti. Visus namuose atlankyti sunkiai įmanoma. Tačiau kas skolinti norės, tas vietą tikrai suras. *Vrž.*

ALB Latrobe Valley Seniūnijos nariui,

MIKUI SIDARUI,

susituokus su PETRONĖLE JANICKAITE,

linkime džiugaus ir laimingo vedybinio gyvenimo

Seniūnijos lietuviai

SPAUDOJE

KITI APIE MUS

LIETUVIS ATSTOVAUJA AUSTRALIJAI TARPTAUTINĖJE MENO PARODOJE

Savaitgaliaudamas kaip ir visada — šiomis dienomis užsukau Palm Springs kurorto meno galerijon "The Gallery", kurioje nuolat būna dailės meno paroda. Čia būna išstatyta žymesnių ar ir mažiau žinomų amerikiečių bei užsieniečių dailininkų darbų, kurie susilaukia nemaža pirkėjų. Palm Springs yra Amerikos turtuolių ir Hollywoodo žvaigždžių kurortas — gera "rinka" meno darbams, kurių čia yra daug ir parduodama nemažai.

Šį kartą lankydamas "TheGallery" buvau maloniai nustebintas, kai išstatytų darbų autorių sąraše užtikau lietuvio dailininko Leono Urbono pavardę. Jo atstovaujamas kraštas — Australija. Parodoje išstatyta vienas Leonas Urbono paveikslas, kurio pavadinimas lietuviškai "Tikuma", angliškai "Fete". Atrodo, kad lietuviškas pavadinimas bus parašytas klaidingai, turėtų būti "Tykuma". Kreipiausi dėl to į parodos vedėją — meno koordinatorę ponią Margot Schiffman, bet ji dėl lietuviško užrašo negalėjo duoti jokio paaiškinimo, gi man pasiūlė lietuvišką užrašą pataistyti — jei aš manąs, kad yra klaida. Vis dėl to nesiėmiau daryti pataisos, nes ką gi žinai — menininko karčiais negali suvaikyti ne tik spalvose, bet ir žodžiuose... Taip ir liko "Tikuma".

Besikalbėdamas su ponia Schiffman, paklausiau kokie autoriai į šią parodą, kuri publikai pristatoma "trisdešimt penkių" vardu (The Thirty-Five) galėjo patekti, kokios sąlygos? Ponia Schiffman atsakė labai trumpai: "...dailininkas, norėdamas patekti šios galerijos parodon — turi būti geras dailininkas. Leonas Urbonas yra geras dailininkas...". Besiteiraujant, kaip jis buvo "atrastas", ponia Scihffman paaiškino, kad Clevelando vienoje meno mėgėjų šeimoj yra pora L. Urbono darbų — jis ten ir buvęs "atrastas". L. Urbonas gyvena Australijoje, iš kur jis šiai parodai atsiuntė 6 darbus, kurių iškabinta vienas.

Prieš parodos atidarymą (spalio 1 d.) vietos spaudoje parodos dalyviams — dailininkams buvo pašvęsta daug vietos, o taip pat jie, kiekvienas paskirai, plačiai aprašomi parodos leidinyje "The Thirty Five". Žurnale "Palm Springs Life", vietos laikraštyje "The Desert Sun" ir parodos leidinyje apie L. Urboną pasakyta, kad jis lietuvis, mokslus ėjęs Vokietijoje, natūraliuzuotas Australijos pilietis.

Ponia M. Scihffman man įdavė visą spaudą, kurioje buvo garsinama ši paroda ir kurioje buvo rašoma apie L. Urboną — jam persiųsti. Mielai tos pareigos pasiėmiau (nors L. Urbono nepažįstu), juo labiau, kad ir ponia Schiff man nuo savęs pareiškė kelis žodžius (lyg jie būtų labai geri pažįstami ar bičiuliai: ji pradėjo tik jo vardu Leonas ir užbaigė irgi tik savo vardu Margot — visai nenaudodama pavardžių).

Šioje parodoje iš viso dalyvauja 30 dailininkų iš 13 kraštų: Meksikos, Izraėlio, Ispanijos, Olandijos, Uragvajaus, Šveicarijos, Peru, Portugalijos, Čili, Australijos, Prancūzijos, Amerikos ir Lenkijos. Tie 30 dailininkų yra išstatę 64 darbus, kurių pats brangiausias — (12,500 dolerių) yra Ispanijos dailininko Salvador Dali paveikslas "Žvejų išvykimas". Kitas, jau žymiai pigesnis, yra Izraelio dailininko Reuven Rubin paveikslas "Galilėjos žvejų šeima", kaina: 5,000 dolerių. Nemažai paveikslų po 1,000 dol. ar kiek daugiau. Daugumas — sukasi apie 500 dol. iki pigiausių po 90 dol.

Leono Urbono iškabinto paveikslo kaina 425 doleriai.

Ši paroda baigėsi spalio 25 d.

(*Naujienos*) *Vl. Bakūnas*

Mirus mylimai žmonai ir motinai

A. M. GARLIENEI,

jos vyrą, sūnų Juozą, dukrą Stasę su šeimomis skausme nuoširdžiai užjaučia

Gintalų šeima

ŽENKLIUKO KONKURSAS

Melbourno Apylinkės Valdyba ir penkiasdešimties metų Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukakčiai ruošti Komitetas yra nutarę pagaminti ženkliuką, kuris tiktų nešioti prie rūbo ne tik sukakties minėjimo proga, bet ir visą laiką. Ženkliukas pageidaujamas lietuviškos dailės motyvais.

Prašome visus meniškos dvasios tautiečius padaryti ženkliuko projektų ir prisiųsti Melbourno Apylinkės Valdybai iki š.m. gruodžio 10 d. šiuo adresu: I. Alekna, 4/79 Union St., E. Brighton, Vic., 3187.

Šis konkursas — garbės konkursas. Premijos neskiriame, nes maža premija nereikšminga, o didelės neišgalime. Ženkliuko projektas ir jo autorius bus paskelbti mūsų spaudoje.

Melbourno Apylinkės Valdyba

17-SIOS LATVIŲ KULTŪROS DIENOS

Šiais metais jau septynioliktosios Latvių Kultūros Dienos įvyksta Adelaidėje su plačia programa. Jos prasidės gruodžio 16 d. ir baigsis sausio 7 d. ateinančiais metais. Savo programine apimtimi jos kiek panašios į Lietuvių Dienas, tik kaip matome, nesivaržoma dėl laiko. Kažin, ar lietuviams nereikėtų pasekti latvių pavyzdžiu užuot siaurinus Lietuvių Dienų programą gal kiek prailginus laiką. Latviai savo Kultūros Dienas renkia kiekvienais metais vis kitoje vietoje.

PREMIJA RAŠYT. VYT. ALANTUI

Dirvos skelbtame šių metų novelės konkurse premija atiteko rašytojui Vytautui Alantui už novelę "The Ugly Lithuanian", kuri jau spausdinama *Dirvoje.*

SPORTAS

VARPO KLUBE

Praeitą mėnesį atvykę pas mus Geelongo Vyties krepšininkai išsivežė 3 laimėjimus, tik mūsų vyr. mergaitės iškovojo pergalę. Gruodžio 9 d. (šeštadienį), Geelongo Sp. Kl. Vytis pakvietė varpiečius revanšinėm rungtynėm.

★

Jaun. berniukų ir jaun. mergaičių rungtynes tarp Vyties ir mūsų krepšininkų pravedė Jūratė Bladzevičiūtė ir Rakūnas. Už gerą teisėjavimą Jiems abiems priklauso padėka.

★

Melbuorno Latvių sporto klubas pakvietė mūsų vyr. mergaičių ir vyrų krepšinio komandos draugiškom rungtynėm, kurios įvyks lapkričio 26 d. Albert Park krepšinio stadijone apie 2 val. p.p. Taip pat latvių sportininkai kviečia visus varpiečius ir svečius į krepšinio sezono uždarymo balių gruodžio 1 d. Latvių Namuose. Suinteresuoti kreipkitės pas krepšinio trenerį V. Sohą.

★

Mūsų sporto klubo jauniausia narė, 3 m. amžiaus Neringa Mockutė, trenerio V. Mockaus dukrelė nusidegino karštu vandeniu kojytę ir paguldyta vaikų ligoninėn. Daktarai mano, kad ji tuoj bus tvarkoj ir galės vėl aktyviai reikštis varpiečių tarpe. (Tai viena iš krepšinio lankytojų.)

★

Ateinančioje sporto šventėje (Adelaide) dalyvausime šiose sporto šakose: Vyrų, vyr. mergaičių, berniukų ir jaun. mergaičių krepšinyje, Vyrų tinklinyje, Vyrų ir moterų lauko ir stalo tenise ir šachmatuose.

★

Vyr. mergaičių komandos žaidėjai Rūtai Garbenytei gydytojas, tam tikram laikui, uždraudė žaisti krepšinį. Linkime Jai geros svei katos.

VARPAS — DRAYTON 44-46

Neįvertinant priešo ir nesant sekmės metimuose pralaimėta. Taškus pelnė: V. Mačiulaitis 13, S. Žiedas 10, V. Soha 8, A. Andriejūnas 5, A. Skimbirauskas 4, S. Urbonas ir Prokopavičius po 2.

VARPAS — MARQUIN 71-35

Čia sutiktas praeito sezono labai rimtas priešas, bet iš pat pradžių mūsiškiai susiėmė ir sumušė. Taškai: V. Soha ir A. Andriejūnas po 16, S. Žiedas ir V. Mačiulaitis po 13, A. Skimbirauskas 10 ir S. Urbonas 3.

VARPAS — CAULFIELD 49-39

Po sunkios kovos ir gero lošimo varpiečiai pritrenkė priešą. Taškai: A. Andriejūnas 19, V. Soha 17, A. Milvydas 5, S. Urbonas 4, A. Skimbirauskas ir V. Mockus po 2.

VARPAS — NOTHROYS 53-38

Sulošta gerai komandiškai. Taškai: A. Milvydas 22, V. Soha 16, A. Skimbirauskas ir Brazdžionis po 6 ir S. Urbonas 3.

VARPAS — U.C.U. 63-48

Varpiečiai pasiryžę pasiekti pirmą vietą lentelėje ir komandai, kuri žiemos sezone lošė A. klasėje, pirmame puslaikyje užmetė 20 taškų. Pamatęs su kuo turima reikalo, pats priešo treneris išėjo lošti ir gelbėti savo komandą, bet ir jam nedaug pavyko. Taškus pelnė: V. Soha 20, A. Milvydas 16, A. Andriejūnas 14, Brazdžionis 10, S. Urbonas 2 ir V. Mockus 1.

VARPAS — S/CROSS 51-52

Po kietų rugtynių pralaimėta vienu tašku. Taškai: V. Soha 19, Brazdžionis 16, A. Milvydas 14, A. Andriejūnas 2.

VARPAS — POWER HOUSE 49-38

Taškai: Brazdžionis 16, V. Soha 15, A. Milvydas 14 ir A. Andriejūnas 4.

VARPAS — ST. KILDA I 42-49

Tai stiprus priešas, bet šį kartą mūsiškiai privertė juos kovoti iki paskutinės minutės. Taškus pelnė: V. Soha 10, V. Mačiulaitis, A. Andriejūnas ir S. Žiedas po 8, A. Skimbirauskas 6 ir S. Urbonas 2.

VARPAS — TRIESTINA 59-47

Tai irgi stipri italų komanda, prieš kurią sunku laimėti. Taškai: A. Milvydas 26, A. Andrijūnas 12, V. Soha 11, Brazdžionis 8, V. Mockus ir S. Urbonas po 1.

VARPAS — A.N.Z.I. 43-41

Šias rungtynes mūsiškiai sulošė nekaip darydami nemažai klaidų. Tik išsigelbėta kai su 5 baudom turėjo apleisti aikštę priešo geriausias taškų medžiotojas. Taškai: V. Mačiulaitis 14, V. Soha 10, A. Andriejūnas 8, S. Žiedas 7 ir S. Urbonas 2.

★

Mūsų vyr. mergaitės, nors ir nustojo R. Garbenytės, bet vasaros sezone irgi kovoja gerai. Prieš nesilpną T. G.s komandą laimėta 29-25. Taškai: D. Statkutė 12, R. Milvydaitė 7, N. Stanaitytė 8 ir R. Žiogaitė 2.

Jaun. mergaitės įstengia laimėti irgi. Neseniai lengvai išlošė prieš Springrays 58-24. Taškus pelnė: I. Smilgevičiūtė 24, N. Muscinskaitė 16, M. Tamošauskaitė 12, L. Smilgevičiūtė 4 ir M. Savaitytė 2.

Nors mūsų berniukai, loždami prieš geelongiškius, nekaip pasirodė, bet trenerio R. Baikausko vaisiai jau matosi ir pirmenybių lentelėje stovi pirmoj vietoj.

(va)

SPORTO DIENA ADELAIDĖJE

Sportininkai savo metinę šventę — dieną šiais metais turėjo spalio 29 d. 11.30 val. Šv. Kazimiero koplyčioje uniformuoti išeiginiais švarkeliais sportininkai dalyvavo pamaldose su savo vėliava. Pavakare sportininkai, jaunimas, sportininkų tėvai ir jaunimą palaiką tautiečiai gausiai susirinko į Lietuvių Namus. Čia įvyko keletas krepšinio rungtynių prie Lietuvių Namų esančioje sporto aikštelėje. Salėje vyko mergaičių stalo teniso turnyras. Krepšinio rungtynės žaistos sutrumpintu laiku. Pirmame susitikime į aikštelę išbėgo jaunių berniukų iki 12-kos metų komanda ir antroji mergaičių komanda, taip pat sudaryta daugumoje iš jaunų naujų žaidėjų. Beveik abiejų komandų žaidėjai dalyvavo pirmą sykį oficialiose varžybose. Nežiūrint, kad rungtynės buvo draugiško pobūdžio, abidvi pusės stengėsi laimėti. Karštai žiūrovų raginami laimėjimą išplėšė kaip ir pridera "vyrai". Antrame puslaikyje mergaitės pradėjo susigaudyti. kas darosi aikštėje, bet jau buvo per vėlu. Rezultatai 30-16 (16-6) berniukų naudai.

Sekančiose rungtynėse vyresnės sesės iš pirmos komandos atsirevanšavo berniukams nors ir iš kitos komandos. Jos susitiko jaunių iki 16-kos metų komandą. Laimėta 20-17 (8-4). Čia jau žaidimas buvo daug daugiau polišuotas, ir žiūrovai pamatė, jog yra neblogo prieauglio mūsų jaunųjų sportininkų tarpe.

Dar vienas rungtynes pravedė vyrai krepšininkai iš savo tarpo sudarę du vienetus. Laimėjo R. Daugalio komanda 18-16.

Stalo teniso turnyrą laimėjo L. Kuncaitytė. Po sporto varžybų visi susirinko į salę, kur įvyko oficialioji dalis ir trumpa meninė programa. Klubo pirmininkas S. Urnevičius tarė žodį pasidžiaugdamas gausiu tautiečių atsilankymu ir parama sportininkams; paminėjo sportininkus, šiais metais atsiekusius gerų rezultatų, ir Pietų Australijos krepšinio Sąjungos gerus įvertinimus. Už geriausią ir sąžiningiausią treniruočių ir rungtynių lankymą buvo apdovanoti šie sportininkai: A. Reivytis, S. Visockis, P. Andrijaitis, N. Vyšniauskaitė, V. Juciutė, I. Beinoravičiūtė, B. Latvėnaitė, A. Jaunutis ir A. Pauliukevičius — visi iš krepšinio komandų. Iš tinklinio komandų apdovanoti R. Petkūnas ir A. Morkūnaitė. L. Kuncaitytė, laimėjusi turnyrą, gavo stalo teniso žaidėjams skirtą dovanikę.

Nors ir labai kukliomis dovanėlėmis, kaklaraiščiais segtukais su įgraviravimais apdovanoti dideli ir svarbų darbą dirbą treneriai: S. Urnevičius, R. Petkūnas, R. Daugalis, E. Pyragius, K. Jaciunskis ir K. Jaunutis.

Dar viena dovana, kiek vertingesnė, įteikta Australijos olimpiniam žaidėjui Algiui Ignatavičiui. Čia Klubo pirmininkas trumpai paminėjo Algio nuopelnus Vyties Klubui ir linkėjo į atsargą išėjusį sportininką pamatyti trenerių eilėse. Algis savame žodyje pareiškė, jog "už man Vyties sudarytas sąlygas žaisti ir puikiai praleisti laiką sportuojant draugų tarpe aš turėčiau Klubui nupirkti didelę didelę taurę". Algio žodžiai palydėti karštais pojimais.

Po šios oficialios dalies parodytas filmas iš tautinių šokių festivalio Sydnėjuje, ir priede dar spalvotų gamtos vaizdelių. Filmus veltui pademonstravo V. Skeirys.

Meninei programai atlikti pasikviesta talkininkų iš jaunimo tarpo. Pranešėju buvo V. Straukas, tautinių šokių grupės vadovas ir mokytojas. Jauniausias vytietis Edis Jucius padeklamavo S. Džiugo "Tau, brangi Tėvyne" eilėraštį. Adelaidėje visų mėgiamos sesutės Bielskytės — Rūta, Dalė, Audrė ir Irena padainavo keturias daineles: Gražiai nuskambėjo, žiūrovų plojimais palydėtos — Ar žinot tą šalį, Vasaros saulėtekyje, Rudenio vakaras ir Mamyte, pirk man žirgelį.

Garsėjanti baleto šokėja Vida Brazauskaitė grakščiai pašoko Variacijas ir Valsą. Pabaigai tautinių šokių grupė pašoko Kubilą, Lenciūgėlį, Žiogelius ir Kalvelį. Grupės akordeonistas L. Vasiliūnas. Pati grupė dar labai neseniai sudaryta, bet V. Strauko mokinama smarkiai progresuoja. Klubo vicepirmininkas J. Jaunutis tarė ačiū programos išpildytojams ir visą jaunimą pakvietė prie paruoštų stalų pasivaišinti.

Buvo parūpinta A. Galatilčio gera stero — muzika, bet jaunimas nesusigundė šokti. Po ilgos tu riningos dienos visi skirstėsi namo.

Šis Klubo parengimas buvo labai vykęs ir labai gausiai adelaidiškių paremtas atsilankant. Daug trūso ir darbo įdėjo nuoširdžios Klubo talkininkės, Tėvų komiteto narės. Jos paruošė jaunimui vaišes ir kavą su užkandžiais žiūrovams. Sekantis Klubo paruošimas bus iškyla į Gorge Picnic Grounds gruodžio 3 d. Ten yra baseinas, teniso aikštelės, žaidimo aikštė ir graži gamta sudaro jaukią aplinką.

B.N.

Pirmojo satelito sukaktis

ERDVĖS LAIMĖJIMAMS SUKANKA 10 METŲ

Spalio 4 d. sukako 10 metų, žmogui pakilus ir apskridus žemę. 1957 m. spalio 4 d. sovietai buvo pirmieji su savo "Sputniku", juos netrukus pasekė amerikiečiai. Po Jurij Gagarino sekė Alan Shepard ir visa eilė kitų astronautų ar sovietinių — kosmonautų. Žmonija pradėjo tyrinėti erdvę, mėnulį, planetas. Tuo pačiu metu prasidėjo naujos, šaltojo karo varžybos: kas pirmesnis, kas ilgiau išsilaikys erdvėje, kas pagaliau, greičiau pasieks mėnulį ir jame nutupdys ne aparatus, bet gyvus žmones?

JAV ILGIAU BUVO ERDVĖJE NEGU SOVIETAI

Per tą dešimmetį buvo didelių pasiekimų. Žmogus pakilo iki 850 mylių erdvėje, jis sugebėjo erdvėje išbūti iki 14 dienų, jis galėjo ne tik atlikti tyrinėjimus erdvėlaiviuose, bet skrendant ir šalia jų, jis sugebėjo vieną erdvėlaivį priartinti prie kito.

Amerikiečiai per 10 metų su savo astronautais ore išbuvo 1,994 valandas tuo tarpu sovietai — tik 533.

Per vieną dešimtmetį žmonija panaudoja satelitus perduoti TV programas satelitų pagalba galima nuspėti orą, artėjančius viesulus. Galimas dalykas, jau 1970 m. žmonėms pavyks pasiekti mėnulį, vėliau, dar šiam šimtmečiui nepasibaigus, pasiekti Marsą.

Savo ruožtu, be grynai mokslui tarnaujančių pasiekimų erdvėje, JAV ir sovietų satelitai dažnai naudojami ir grynai kariniams špionažo tikslams. Tie erdvėje skrendą satelitai atlieka "šnipų" pareigas, sugeba susekti atominius sprogimus. Pagaliau, varžybos erdvėje gali būti laikomos ir supervalstybių galios simboliu.

75 BILIJONAI DOLERIŲ — ERDVĖS LAIMĖJIMAMS

Kas įvyks per ateinantį dešimtmetį? Šiuo metu tėra aišku, kad JAV toliau vykdys vad. Apollo programą (jai vadovauja buv. vokiečių pilietis von Braun), kurios tikslas su žmonėmis nusileisti mėnulyje — tai kaštuoja 23,2 bil. dolerių. Visa gi erdvės laimėjimų sėkmė 1957 — 1967 m. amerikiečiams kaštavo 40 bil. dolerių, o sovietams — 35 bil. Tai didelės pinigų sumos ir dėl tų išlaidų tikslingumo esama įvairių nuomonių.

— ★ —

Vilniaus cirkas (veikiąs jau 26 metai, neturi liūtų, tigrų ar kitų nevietinės kilmės gyvulių atiekamų numerių. Bet neseniai, lankydamasis Suomijoj, šis cirkas atkreipė į save dėmesį neįprastiniu — mokytų kiaulių — vaidinimu. Kiaules moko ir jų pasirodymams vadovauja Vladislava Variakojienė. Dauguma kitų šio cirko programos dalyvių irgi lietuviai.

(E)

AVA SAUDARGIENĖ

BUVO BROLIAI DEVYNI

TRIJŲ VEIKSMŲ PASAKA

— PAJŪRY —

Karštai dienai įpusėjus,
laumės maudos pajūry.
Krykšta jos,
dainuoja
šokio sūkury.
Ant smiltyno,
visų gražiausia,
laumė Vandenė,
plaukus šukuoja
ir klausos neramios
jūrmergių dainos.

LAUMĖS
Kai jūra močiūtė įpyksta,
bangos bučiuoja krantus.
Vėjai audringi mus šaukia
versti, skandinti laivus.
Laivą žvejų paskandinus,
jūros bangų sūkury,
su vėjais mes šoksim,
jūra dainuosim,
oi lylia, oi lylia, oi ly!
Krykšta žuvėdros pakrantėj,
vėl šaukia jūra žvejus.
Išplaukia laivai iš uosto
ir meta gelmėn tinklus.
Eisim su bangoms lenktynių,
draskysim baltasias būres.
Su vėjais mes šoksim,
jūra dainuosim,
oi lylia, oi lylia, oi ly!

VANDENĖ
Liaukitės dainuoti.
Gana!

LAUMĖS
Vandene!

VANDENĖ
Nusibodo man.

LAUMĖS
Baltos putos pamary —
Eime,
pašoksim sūriam vandeny!
Jūrų žvaigžde
aukso plaukus padabinsim!
Lopšine migdinsim!

VANDENĖ
Pasitraukit!

LAUMĖS
Kas tau?
Ko tau neramu?

VANDENĖ
Nusibodo ant bangų!

LAUMĖ
Eime į jūrą —
su žuvelėmis pažaisim.

VANDENĖ
Ten tamsu.
Noriu saulės
ir gėlių!

LAUMĖ
Žuvų žvyneliai
gilumas apšvies,
o jūrų žvaigždelės
gėlėmis žydės.

VANDENĖ
Noriu žvaigždelių
dangaus mėlynėj šviečiančių!
Noriu gėlelių
pievoj žydinčių!

LAUMĖS
Puotą kelsim
tarp koralų ir uolų.
Sraigės pađainuos,
o žirgeliai mėlynieji
žvangučiais pagros!

VANDEĖ
Nenoriu puotos!

LAUMĖS
Žiniuonę pakviesim —
pasaką paseks.

VANDENĖ
Ne, ne!
Man ilgu,
neramu!
Pasiilgau aš žmonių!

LAUMĖS
Vandene!

VANDENĖ
Eisiu tarp žvejų —
brolių užburtų!

LAUMĖS
Vandene!
Ką Banginis pasakys!
Baisu!

VANDENĖ
Jų daina švelni — — —
Viso devyni — — —

LAUMĖ
Juk jie žmonės.
Laumę nužudys!

VANDENĖ
Kas jiems pasakys!
Aš nueisiu kaip mergelė
ir pabūsiu jų seselė!

LAUMĖS
Kaž kas tave užkerėjo.
Pamilai gal?

VANDENĖ
Pamilau?
Ha, ha, ha!
Ar žvejus?
Kvailos sesės,
neišmanot.
Sužavėsiu,
pakerėsiu.
Nusibos man,
tai pamesiu!

LAUMĖS
U-hu!

VANDENĖ
O jūs, sesės,
man padėsit.

LAUMĖS
Įsakyk!

VANDENĖ
Brolių užburtų vaduoti
eina Auksė devynmetė.
Turit kelią jai pastoti,
kol brolių nematė.

LAUMĖS
Ū-hu!
Paplukdysim ant bangų!
Sūriam vandeny šokdinsim,
kol ją paskandinsim!

Laumės sužavėtos
sukasi ratu.
Jų Vandenei numylėtai
bus gera, ramu — — —

LAUMĖ
Sesės, sesės!
Kaž kas nematytas
nuo pašlaitės ritas!
Ausys stačios,
akys plačios.

VANDENĖ
Tai zuikučiai —
Auksutės žvalgai.
Pasislėpkime!
Greičiau!

Laumės bėga į bangas.
Nesimato jų.
Taip ramu — — —
Pamažu
Zuikiai šoka ant kopų.

RUDIS
Oi, griuvau!
Lėtenėlę užgavau...
Kad kas nors papūstų — — —

RIESTŪSIS
Aš noriu kopūstų!

PUIKIS
Čiuk!
Užsimanė!

RUDIS
Ar matei?
Kaž kas šoko tarp bangų.

(Bus daugiau)

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

MELBOURNE

NAUJOS ŽVAIGŽDĖS

Kai užeini šeštadieniais į Melbourno Lietuvių Namus, pasijunti, kaip didžiulėje darbo įstaigoje. Nuo ryto ligi vakaro darbas vyksta. Jaunimas, senimas, kas tik sugeba, prie remontavimo prisideda — matuoja, pjauna, kala, dažo. Kitur grindis plauna, salę valo, maistą neša vakariniam pobūviui. Tuo tarpu tuščioje salėje ant scenos Melbourno teatro mėgėjai ruošiasi naujam vaidinimui.

Gerai prisimename jų paskutinį pasisekusį spektaklį "Svetimos plunksnos; su kuriuo pradžiugino ne tik Melbourno, bet ir Sydnėjaus, Geelongo ir Adelaidės publiką. Tai buvusios režisorės ponios V. Kružienės darbo vaisiai. Ponia Kružienė jau nebe režisuoja. Šį keblų darbą perleido kitai. Tačiau ji tebelieka grupės didžiausiu inspiracijos šaltiniu. Ji taip moka įkvėpti entuziazmo, ypatingai nepatyrusiems, ir tokiais skaniais tortais visus pavaišina, kad yra vienas molanumas būti teatro mėgėju.

Dabartinė režisorė yra Monika Gylytė. Jaunoji Monika šiai teatro mėgėjų grupei yra nepamainomas perlas. Ji jau kelintus metus studijuoja teatro meną australų National teatre, kur šiuo metu eina režisoriaus padėjėjos pareigas. Jau daug kartų yra pasirodžiusi australų scenoje, o dabar štai ir lietuvių scenoje ją matysime!

Iš "Svetimų Plunksnų" prisimename Aldoną Butkutę ir poną Miliauską. Juos ir vėl sutiksime naujame vaidinime. Taip pat bus dar nematytų veidų. Matysime Aldoną Vyšniauskienę, Danutę Petkevičiūtę, Balį Steponavičių, Laimį Stašauską ir galbūt Rimantą Žitkevičių.

Ruošiamasi pastatyti Anatolio Kairio satyrą "Viščiukų ūkis". Trūksta vieno vyro. Ar, mielas skaitytojas, nepažįsti jauno lietuvio, kurį būtų galima įglausti į grupę? Būtų labai mielai priimamas. Kartais pasitaiko, kad potencialus artistas nedrįsta pasisiūlyti manydamas, kad persilpnai lietuviškai kalba. Tai nieko — ponia Kružienė pataiso ,ir nėra ko bijoti. Kad būčiau vyras, tuojau pasisiūlyčiau rolei.

Dar nėra numatyta data pirmam šios satyros pastatymui, bet manoma, kad turėtų įvykti ateinančių metų pradžioje. Laukiame...

(J.D.)

SYDNEY

PLUNKSNOS KLUBE

Lapkričio 4 d. p.p. Karvelių namuose buvo susirinkęs Sydnėjaus Plunksnos Klubas eiliniam posėdžiui. Nors narių ir nebuvo pilnas sąstatas, bet visas vakaras praėjo labai jaukiai ir kūrybingai. Aptarus Klubo eilinius reikalus buvo išklausyta p. K. Kavaliausko išsamus pranešimas apie muzikinį gyvenimą Lietuvoje. Prelegentas kondensuotai ir įdomiai pavaizdavo, kaip muzikinis gyvenimas rutuliosi nuo pat šio šimtmečio pradžios iki dabar. Buvo įdomu išgirsti rečiau skelbtų arba ir visai negirdėtų faktų apie muzikos mokyklas Lietuvoje, apie chorų veiklą ir dainų šventes, apie atskirus muzikus bei įvairius muzikinius pastatymus (koncertai, operos ir t.t.). Ypač muzikinis gyvenimas pakilęs, kai Klaipėdos konservatorija išleido gerai paruoštų ir kvalifikuotų asmenų.

Po pranešimo sekė labai gyvos diskusijos, kur prieita išvados, kad lietuviai yra muzikalūs, ką liudija ne tik pačios dainos, bet ir pačių žmonių polinkiai. Per mažai buvo laiko, kad būtų spėta išauginti ir pasaulinio masto muzikų, nors tokių irgi buvo. Prelegento teigimu, toks kompozitorius, kaip Šimkus esą buvęs plačiau žinomas už Lietuvos ribų, nei pačioje Lietuvoje. Lygiai gerų muzikų turima ir dabar ne vien tik Lietuvoje, bet ir išeivijoje.

Jaukiai išsikalbėjus vaišingi šeimininkai pakvietė vakarienės, kur užkandžiaujant įdomūs ir gyvi pašnekesiai užtruko dar vieną kitą valandėlę.

Šis posėdis šiais metais buvo jau paskutinis. *l.*

APEIGOS KAPINĖSE

Aną sekmadienį, lapkričio 5 d. Sydnėjaus lietuviai po lietuviškų pamaldų gausiai susirinko į Rookwood lietuvių kapines pagerbti savo mirusiųjų. Kapinėse apeigas atliko kun. P. Butkus pasakydamas gilų ir prasmingą pamokslą, sugiedota lietuviškų giesmių ir pabaigai Tautos Himnas. Artimieji ir vietos lietuviai turėjo progos aplankyti ir pasimelsti už savo artimuosius ir pažįstamus ir

Pranešimai

MOKSLO METŲ UŽBAIGA

Lapkričio 19 d. Lidcombe savaitgalio mokykla numato iškilmingai užbaigti šiuos mokslo metus. Tuoj po pamaldų ten pat parapijos salėje bus pravesta visa iškilmė. Maloniai kviečiami šiame mokslo metų užbaigos akte dalyvauti visi dideli ir maži.

Mokyklos vadovybė

LIETUVIŲ KLUBO MELB. VAJUS

Spalio 14 d. Klubo pradėtas *vajus* vyksta sėkmingai. Surinkti pinigai bus panaudoti pagal visuotinio narių susirinkimo nutarimą pobūvių salės statybai.

Klubo Taryba, norėdama pabrėžti Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį, nutarė naują salę pavadinti LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS JUBILIEJINE SALE.

Vajui pravesti sudaryta komisija iš p. Balčiūnienės, p. Baltrušaičio ir p. Prašmuto.

Jiems padeda vajaus talkininkai.

Iki šiol jau aukojo:

Anonimus	$200.00	
Bikulčius A.ir T.	$100.00	(660.00)
Jasiulaitis Juozas	$10.00	(250.00)
Jokubauskas A.	$190.00	(300.00)
Krausas A.	$110.00	(600.00)
Lazauskas V.	$20.00	(120.00)
Marengolcas Ž.	$10.00	(200.00)
Melb. Apyl. V-ba	$200.00	)
Plečkaitis J.	$20.00	(60.00)
Prašmutas K.	$10.00	(200.00)
Pridotkas A.	$300.00	(240.00)
Stagys Vincas	$20.00	)
Vingrys B.	$50.00	(250.00)
Viso:	$970.00	

Klubo Taryba nuoširdžiai dėkoja visiems aukujusiems ir prašo visus Victorijos Lietuvius prisidėti prie paminklinės salės remonto.

Klubo Taryba

N.S.W. DAINŲ ŠVENTĖ

Šiais metais prieš akis dar vienas didingas lietuviškas koncertas Sydnėjuje: gruodžio 2 d. *Dainos* choro ruošiamas platesnio masto lietuviškų dainų ir tautinių šokių koncertas, kuriame sutiko dalyvauti Newcastle lietuvių choras, vad. S. Žuko, Canberros *Aušros* choras, vad. p. P. Dariaus ir Sydnėjaus paskutiniu laiku labai sustiprėjusi tautinių šokių grupė vadovaujama ponios M. Cox-Osinaitės. Neskaitant atskirų chorų pasirodymų, bus visa eilė dainų, kurias sudainuos visi trys chorai jungtiniu būdu. Koncertas įvyks naujoje ir erdvioje ukrainiečių salėje Lidcombe priemiestyje. Sekite skelbimus spaudoje.

VISUOTINIS A.L.B-nės Sydnejaus Apylinkės susirinkimas

įvyks lapkričio 19 d. (sekmadienį) 3 val. p.p. Dainavos salėje, Bankstowne šia darbotvarke:

1. Susirinkimo atidarymas.
2. Prezidiumo ir mandatų komisijos kvietimas.
3. Sydnėjaus ir Bankstowno apylinkių pirmininkų pranešimai.
4. Kontrolės Komisijų pranešimai.
5. Garbės Teismo pranešimas.
6. Pranešimas dėl įvykusių nesusipratimų su *Mūsų Pastogės* redakcija.
7. Diskusijos dėl pranešimų.
8. Apylinkių veiklos priėmimas.
9. Jungtinės Sydnėjaus Apylinkės valdybos, kotrolės komisijos ir garbės teismo rinkimai.
10. Klausimai ir sumanymai.
11. Susirinkimo uždarymas.

Sydnėjaus ir Bankstowno apylinkių valdybos, baigdamos savo darbą, tiki, kad į šį svarbų susivienijimo susirinkimą atvyks visos Sydnėjaus ribose gyvenančios tautietės ir tautiečiai nežiūrint į tai, ar jie prieš tai aktyviai ar pasyviai reiškėsi mūsų benruomeninėj veikloj.

Po susirinkimo bus draugiškas pasivaišinimas: alutis, žirniai ir kt.

Sydnėjaus ir Bankstowno apylinkių Valdybos

★

L.V.S. "Ramovės" Pietų Australijos skyriaus valdyba, prisilaikydama visuotinio narių susirinkimo pageidavimo, praneša, kad Dariaus ir Girėno minėjimai ir Kariuomenės šventės minėjimai bus ruošiami tik kas penkeri metai. Taigi Kariuomenės šventės minėjimas nukeliamas į sekančius metus. Tada bus 50 metų nuo Lietuvos Kariuomenės atkūrimo jubiliejus.

Šiais metais Kariuomenės šventė Adelaidėje bus paminėta tik pamaldomis šv. Kazimiero koplyčioje.

Maloniai kviečiame visus tautiečius atsilankyti į

KONCERTĄ — ŠIUPINĮ

KURIS ĮVYKS LAPKRIČIO 19 D., SEKMADIENĮ, 6 VAL. VAK. LIETUVIŲ NAMUOSE, 50 ERROL ST., NORTH MELBOURNE.

PROGRAMOJE:

muzika ★ dainos ★ kupletai ★ magikas ★ sava kūryba ★ elektrinių vargonų muzika

Įėjimas — vienas doleris asmeniui. Pelnas skiriamas Bendruomenės reprezentacinio kambario įrengimui Lietuvių Namuose.

Rengėjai

LAPKRIČIO 18 D., ŠEŠTADIENĮ, 8.15 VAL. VAK. SYDNEJAUS MUZIKOS KONSERVATORIJOJE

įvyksta

KONCERTAS

Programoje:

ALEXANDRA HAY — koloratūrinis sopranas

(akomp. Eugene Freinmanis)

VADIM LAPTEV — baritonas

(akomp. Ludmilla Morozov)

VITALIA BOURSOUK — piano

Programoje: Liszt, Chopin, Mozart, Schubert, Stravinsky, Gliere, Čaikowsky ir kt.

Įėjimas: $ 2.00, $ 1.50, $ 1.00. Studentams nuolaida.

Bilietai gaunami pas Nicholsons ir David Jones.

PASIRENGIMAI SUKAKČIAI

SUTELKTOMIS JĖGOMIS

Artinasi visiems lietuviams reikšminga ir brangi šventė — penkiasdešimt metų Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktis. Nerasime laisvajame pasaulyje valstybės, kurioje gyveną lietuviai nesiruoštų šią sukaktį sutikti ir iškilmingai paminėti.

Mūsų Australijos lietuviškuose laikraščiuose jau buvo užsiminta, kad laikas pradėti jau tam ruoštis. Iš tikrųjų, ruoša jau vyksta.

Nenoriu teigti, kad geriausiai šią sukaktį paminės Victorijos lietuviai, tačiau nesuklysiu pasakęs, kad vykdomas pasiruošimas rodo ją būsiant skirtinga iš kitų.

Geelongo Apylinkės pirmininkui Dr. S. Skapinskui pasiūlius, sukakties bendras minėjimas įvyks Melbourne. Su pilnu tokiam minėjimui pritarimu dalyvaus Albury, Geelongo ir Melbourno apylinkių, Latrobe Valley (Morwell) ir Sale seniūnijų lietuvai. Tai gražus ir prasmingas lietuvių sąskrydis į Melbourną.

Kad tokiam sąskrydžiui — šventei tinkamai pasiruošus anksčiau išrinktas Komitetas Melbourne buvo papildytas Geelongo atstovais: pirm. Dr. S. Skapinsku ir choro dirigentu p. J. Juška. Pirmajame papildyto komiteto posėdyje, įvykusiame spalio 27 d. Melb. Liet. Namuose, buvo nutarta šiam minėjimui skirti tris dienas:

Vasario 16 d. — penktadienį vakare parodos atidarymas Lietuvių Namuose. Parodą organizuoti maloniai sutiko p. A. Vingis, talkinamas ponios I. Jokubauskienės. Parodoje bus tautinio meno, gintaro, medžio drožinių, ir kiti eksponatai, tačiau galutinai jos turinį pakels parodos organizatoriai. Suinteresuoti paroda prašomi kreiptis betarpiai pas p. A. Vingį 25 Cliff St., Brunswick, Vic., Tel. 382602.

Vasario 17 d., šeštadienį, įvyks jaunimo literatūros, dainų, muzikos bei tautinių šokių vakaras — koncertas. Jame dalyvaus visų minėjime dalyvaujančių bendruomenės apylinkių ir seniūnijų jaunimas. Koncerto paruošimui vadovauja ponia H. Statkuvienė ir ponia A. Karazijienė. Šio koncerto reikalais prašome kreiptis pas p. H. Statkuvienę, 3 Oak St., Hawthorn, Vic., tel. 86 7811.

Tą pat dieną po jaunimo koncerto įvyks pobūvis. Tikima, kad prie skanių užkandžių, tauriųjų ir gaivinančių gėrimų bei geros muzikos praleisime kelias vakaro valandas artimesnių ir tolimesnių kaimynų kompanijoje ir jaukioje nuotaikoje.

Vasario 18 d., sekmadienį, iš arti ir toli rinksimės į lietuviškus atlaidus — į iškilmingas pamaldas. Manoma, kad šiom iškilmingom pamaldom kun. P. Vaseriui pavyks gauti Melbourno katedrą. Tačiau pamaldų organizavimo reikalas priklauso kun. P. Vaserio žiniai. Apylinkės Valdyba ir Komitetas, jei bus reikalo, eis kun. P. Vaseriui į talką.

Tą pat dieną — sekmadienį po pamaldų ir pietų pertraukos vėl rinksimės į vieną iš didesnių Melbourno salių, nes Lietuvių Namų salėje nesitikime sutilpti, į iškilmingą sukakties minėjimą. Čia bus paskaita, autoriai skaitys savos kūrybos, išgirsime solistų, instrumentalistų ir chorų išpildomus veikalus, pamatysime jaunimo tautinius šokius. Iškilmingo minėjimo smulkesnė programa bus paskelbta vėliau. Jau daroma žygių, kad bent dalis minėjimo — tautiniai šokiai bei chorų pasirodymai būtų transliuojami per televiziją.

Šiai sukakčiai atminti o ir nuolat prie rūbo prisegtą nešioti nutarta pagaminti tautinių motyvų ženkliuką. Būtų gera, kad ženkliuko projektus, kas tik gali, prisiųstų Melbourno Apylinkės Valdybai adresu: I. Alekna, 4/79 Union St., E. Brighton, Vic. 3187.

Matome, kad pasiruošimas jau vyksta. Tenka palinkėti tik gero vėjo.

Rimas Vėtra

Lapkričio 5 d. sydnėjiškio p. J. P. Kedžio iniciatyva buvo suorganizuota spalio revoliucijos 50 metų sukakties proga demonstracija prie sovietų ambasados Canberroje. Demonstracija ir jos plakatai susilaukė didelio dėmesio sostinėje.

— ★ —

Skaitome, kad Adelaidėje kasmet su vis didėjančiu pasisekimu vietos sportininkai praveda sportininkų ir jaunimo dieną, kurios gražus aprašymas telpa šiame numery. Keista, kitur anksčiau organizuotoji jaunimo diena greitai dingo ir šiandie jau apie tai ne tik neorganizuojama, bet ir nekalbama.

PAS SKAUTUS

PASIRYŽIMAS DIDELIS

,Sydnėjaus skautų stovyklavietės pagerinimo darbai vyksta pagal planą. Jau apmūrytas 55' x 15' plotas, valgyklos — virtuvės ribos, Tuos darbus atliko p.p. Giliai, San kauskai, A. Kataržis, M. Rudys, A. Šliogeris ir Kastytis Stašionis. M. Rudys net paėmęs savaitę atostogų apsigyveno stovyklavietėje, kad galėtų priimti atvežamas medžiagas ir šiaip padirbėti, kur nesuspėjama savaitgaliais.

Lapkričio 18 d. (šeštadienį) bus betonuojamos grindys ir reikėtų daugiau žmonių rankų. Galintieji padėti susitaria su darbų vadovu p. Vincu Gilium, tel. 604 3091, arba rašyti 24 Rawson Rd., Fairfield - West, 2165.

Iki stovyklos pradžios liko vos keli savaitgaliai, todėl darbas negali sustoti. Nors aukos plaukia patenkinamai, bet dar trūksta pinigų pastatų užbaigimui, todėl tėvų komitetas yra pasiryžęs ieškoti paskolos.

Aukojo $20.00 E. ir I. Jonaičiai, po $10.00 M. Bogušas ir Flackett-Rotcaitė. $5.00 Dr. V. Petrauskas (papildomai). Visiems nuoširdus ačiu.

Ponia Flackett - Rotcaitė (gyvenanti Anglijoj) prieš kiek laiko lankėsi Australijoj ir matė vykstančias skautų sueigas Sydnėjuj. Seniai ji norėjusi skautus kaip nors paremti ir išgirdusi skautų tėvų kreipimasi atskubėjo su savo auka.

Skautų Tėvų K-tas

SUEIGA ADELAIDĖJE

LSS Sukaktuvinių metų pradinė sueiga Adelaidėje vyks lapkričio mėn 19 d.

PLATINAMA SKAUTIŠKA SPAUDA

Skautų Aidą galima užsiprenumeruoti per Rajono Spaudos sk. vedėją s. Bronių Žalį, sumokant $3.70 metams. Adresas: 9 Lloyd Ave., Yagoona, N.S.W. 2199.

STOVYKLINĖS LOVOS

Jau baigiasi laikas užsisakyti stovyklines lovas, kurios gaunamos su didele nuolaida. (žiūr. *M.P.* Nr. 43)

PRANEŠIMAS SKAUTŲ STOVYKLOS REIKALU

Tradicinė "Aušros" tunto vasaros stovykla įvyks nuo 1967 m. gruodžio 28 iki 1968 m. sausio 8 d. tunto stovyklavietėje, Ingleburn.

Stovyklos mokestis: — $12.00 už asmenį. Didesnėms šeimoms daroma nuolaida, būtent :— antras asmuo $10.00, trečias $8.00 ir t.t. Atskiros dienos mokestis $1.50.

Stovyklos mokestis mokamas iš anksto iki š.m. gruodžio 10 dienos. Tiek prašymai tiek ir stovyklos mokestis turi pasiekti "Aušros" tunto tuntininką (T.J. Rotcas, 69 Belmore Street, Fairfield, N.S.W. 2165) ne vėliau viršminėtos datos. Čekiai išrašomi "Sydney Lithuanian Scouts Association" vardu.

Iš tolimesnių vietovių tunto nariai kreipiasi tiesioginiai į tuntininką.

Kitų tuntų vietininkijų nariai esant galimybių bus priimti į stovyklą tik su vietos tuntininko vietininko lydraščiu.

Šią stovyklą rengiant atsižvelgiama į tai, kad tai bus paruošiamoji stovykla prieš VI-tąją tautinę stovyklą jubiliejiniais 1968 metais. Lietuvių kilmės jaunuoliai/jaunuolės galės būti priimami į šią stovyklą, bet tik su sąlyga, kad lietuvių kalbos supratimas yra būtinas.

"Aušros" tunto vadija

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Ku-ka

Pereitą sekmadienį visi lietuvių skautų vienetai Australijoje turėjo savo jubiliejines sueigas. Malonu pabrėžti ir pasidžiaugti, kad skautų gajumas ir budrumas kasmet vis ryškesnis.

— ★ —

Pereitą savaitę savo tarnybiniais reikalais Sydnėjuje lankėsi žinomas Melbourne prekybininkas p. V. Aniulis, kuris ta proga buvo užsukęs į *Mūsų Pastogės* redakciją ir *Mūsų Pastogės* naudai palikęs penkis dolerius. Kaip žinome, p. V. Aniulis yra judrus prekybininkas ir jo rūpesčiu ir pastangomis Melbourno lietuviai įsigijo tokius grandiozinius namus.

— ★ —

Jau kelios savaitės, kai Sydnėjuje svečiuojasi atvykusi pas dukrą p. B. Dirmantienė iš Los Angeles. Prieš septynetą metų ji su sūnum Džiūgu išvyko į Ameriką ir gražiai įsikūrę gyvena Los Angeles mieste, kur Džiūgas Dirmantas neseniai vedė ir gi buvusią australietę p-lę Rūkštelytę. Grįžti į Ameriką žada po poros savaičių.

— ★ —

Spalio 22 d. melburniškis Antanas Vailionis atšventė savo 50 metų sukaktį savo bičiulių tarpe Essendone. Susirinko apie 30 solenizanto artimųjų, kurie gražiom dainom, pasišokdami, pasiškučiuodami maloniai pasidžiaugė su sukaktuvininku. Ypač malonu buvo pasveikinti A. Vailionį, kurį visi daugumoje pažįsta ne tik kaip nuo širdų dzūką, bet dar nuoširdesnį lietuvį, kuris visad pirmas ištiesia ranką ne vien tik lietuviui, bet ir nelietuviui. Ilgiausių metų!

— ★ —

Patyrę apie Spaudos Baliaus loterijoje leidžiamus mūsų garsių menininkų kūrinius, atsirado ir to kių iš tolimų vietovių, kurie negalėdami patys asmeniškai dalyvaut prisiuntė pinigų, kad dalyvautų to je loterijoje bandydami savo laimę. Apie loterijos rezultatus pakalbėsime kitame numery.

— ★ —

Spalio 5 d. A.L.B. Krašto Kult. Tarybos pirmininkas p. K. Kavaliauskas lankėsi Canberroje. Kelionės tikslas — pasimatyti su Canberros *Aušros* choro dirigentu p. P. Darium ir pasitarti dėl būsimo bendro koncerto, kuris įvyks gruodžio 2 d. Sydnėjuje. Ta išvyka ir pasitarimo rezultatais p. K. Kavaliauskas buvo labai patenkintas.

MŪSŲ PASTOGĖ

BENDRUOMENĖS LAIKRAŠTIS
AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
"OUR HAVEN"
LEIDĖJAS: A.L.B. KRAŠTO VALDYBA
Redaktorius: Vincas Kazokas
13 Percy Street, Bankstown, N.S.W. 2200. Tel.: 70-8395
Administracijos tel. 649 9062
Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumerata: metams £4.0.0, ($8.00), pusei metų — £2.0.0 ($4.00), trims mėnesiams £1.0.0 ($2.00). N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose metams £5.0.0 ($10.00). Atskiro numerio kaina 2 šil. (20 centų).

Prenumerata adresuojama:
MŪSŲ PASTOGĖ, Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W., 2001

Skelbimai:
1 colis per 1 skiltį 12/- ($1.20), bendruomeniniai 10/- ($1.00).
Už skelbimų turinį neatsakoma.

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore Sydney, tel. 759 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

SPAUDOS BALIAUS KUKUTIS

IŠLEISTA 1967 —
AUKSO ŽĄSIES METAIS.
Redagavo pats Kukutis.
"S.B. Kukučio" motto:
"The Paper you can trust!"

AUKSO ŽĄSIES METAI AUSTRALIJOJE

Beveik iš eilės turėjome svarbius metus — Maironio, Donelaičio, Jaunimo metus. Šie metai kažkaip paliko neįvardinti. Ar Pasaulio Liet. Bendruomenės Valdyba užmiršo apie šį taip labai svarbų reikalą, ar jau neliko nei vardų bei idėjų, pagal ką turėjo būti šie metai pakrikštyti. Tikriausiai šie metai taip ir nepateks į istoriją, lyg jų nebūtų buvę.

Ypatingai šis trūkumas labai jautėsi Australijoje. Padorūs tau tiečiai taip susikrimto, kad net nežinojo, kaip čia ir begyventi. Koks čia iš tikrųjų gyvenimas, jeigu metai nevardinti. Tai ką bedarytum, vis tiek viskas ant tuščio.

Padėtį labai rimtai svarstė Krašto Taryba ir Kultūros Taryba, bet visi projektai atkrito, nes ką gi gali pradėti, jeigu tuo reikalu visos viršūnės tyli! Kilo sąmyšis. Iš to didelio rūpesčio net senoji Krašto Valdyba užmiršo pasitraukti ir paliko antrai kadencijai, jaunimas pasišovė urmu vykti į okupuotą Lietuvą ir ten bendradarbiauti, nes ten galioja bent didžiosios revoliucijos sukakties metai, sportininkai metė varžybas aikštėse ir pradėjo korespondencines krepšinio rungtynes per *Mūsų Pastogę,* kurių metu vyriausias teisėjas A. Laukaitis atsisakė pelningos duonos, Krašto Valdybos pirmininkas slapta apleido sostinę *Mūsų Pastogės* redaktorius išbėgo į dykumas trijų savaičių pasninkui ir meditacijoms, Sydnėjaus lietuvius ištiko namų vienybės šiltinė ir t.t. ir t.t. Net ir Spaudos Balius tapo išmuštas iš tradicinės orbitos ir gerokai pastūmėtas į metų pabaigą. Žodžiu, gyvenimas išmuštas iš vėžių ir skubiai reikia kokios išeities, kad būtų atstatyta lygsvara.

SPAUDOS BALIAUS KUKUTIS tokią išeitį jau turi. Nenusiminkite — išeitis yra ir šie metai bent Australijos lietuviams nepraeis tuščiai ir be vardo. "Spaudos Baliaus Kukutis" skelbia Australijos lietuviams

"AUKSO ŽĄSIES METUS"

Ir visai pagrįstai: "Aukso žąsis" tarsi koks lietuvybės stebuklingasis paveikslas apskraidė (o gal apvaikščiojo) visas bendruomenės registruose tebegyvas lietuvių kolonijas Australijoje vienur daugiau palesinta, kitur mažiau, vienur nusivylimo sukeldama, kitur pasipelnydama, bet niekur jokių auksinių kiaušinių nepadėdama. Nežiūrint padarinių vis tiek "Aukso žąsis" Australijos lietuvių tarpe buvo dėmesio centre, mintyse ir svajonėse (kol jos nematė).

Taigi, mieli tautiečiai, šie metai nesibaigs tuščiomis — jeigu "Aukso žąsis" ir nepaliko kokių reikšmingų įspaudų, vis tik davė gana gerą pamoką, kad žąsis yra žąsis, tegu ir auksinė, tautybės neturinti, nors ir lietuvių avižom penėta....

MŪSŲ PASTOGĖS SPAUDOS BALIUS

Įvyksta 1966 m. lapkričio 11 d. Sydnejaus Town Hall salėje.
Rengėjas — ALB Krašto Valdyba.
Bufetas — Sydney Liet. Mot. Soc. Globos Draugijos.
Loterija — Loterijoj leidžiami dailininkų E. Kubbos, H. Šalkausko ir L. Urbono kūriniai.
Programa — Baliaus programą atlieka visi svečiai bendrai ir individualiai.
Baliaus pradžia 7 val. vak. ir pabaiga 2 val. ryto.

MIELI SPAUDOS BALIAUS SVEČIAI MALONIAI PRAŠOMI PASIBAIGUS BALIUI SKIRSTYTIS RAMIAI IR TVARKINGAI. VISIEMS ATSILANKIUSIEMS TARIAME NUOŠIRDŲ AČIŪ IR TIKIMĖS PASIMATYTI ATEINANČIŲ METŲ MŪSŲ PASTOGĖS SPAUDOS BALIUJE.

Rengėjai

Politikos Vingiuose

Rašo Be Notos

NESULAIKOMA ASIMILIACIJA

Nors išlaikydami lietuvybę kovojame kaip liūtai prieš asimiliaciją, vis tik neseniai masiškai asimiliavosi Bankstownas su Sydnėjumi. Kad ir kaip basiai šiam pragaištingam aktui priešinosi Bendruomenės vadovybė, vis tik turėjo prieš nesulaikomą vyksmą ka pituliuoti ir net buvo priversta šią asimiliaciją palaiminti.

NAUJA KOVAI UŽ LIETUVYBĘ PRIEMONĖ

Statistika rodo, kad iš visų greičiausia nutautinimui pasiduoda mūsų sportininkai. Giliau reikalą patyrinėjus paaiškėjo, kad tai įvyksta dėl to, kad mūsų sportininkai nepraktikuoja nė vieno lietuviško žaidimo. Tuo susirūpinusi mūsų vyriausia sporto vadovybė išleido slaptą bendraraštį, kur įsakoma vietoj krepšinio sudaryti kiaulytės komandas, vietoj stalo ar lauko teniso — ripkos vienetus, vietoj pokerio grįžti prie seno ir tradicinio lietuviško proferanso. Iš lengvosios atletikos siūloma daugiau dėmesio kreipti į sunkumų kilnojimą pradedant taurelėmis ir palaipsniui pereinant prie sunkiųjų bokalų.

STATYBOS SYDNĖJUJE

Dar niekad Sydnėjuje tiek nebuvo statybos projektų, kaip pastaruoju metu, bet visi dar tebestatomi, nors dauguma jų buvo pradėta statyti anksčiau už Operos rūmus. Štai Sydnėjaus Lietuvių Klubas statomas jau apie 15 metų, Bankstowno Namų frontas apie penkeri metai, Sporto salė — treti, Senelių Namai irgi jau apie penkeri, dešimties metų paminklas kapinėse. Neskaitant šių užsimojimų suprojektuota statyti būklas skautų žemėje (tikriausia jis pirmas ir bus pastatytas!) ir pastarasis didžiai svarbus ir reprezentacinis pastatas — klebonija. Kol visa tai bus pastatyta, reikia manyti, kad per tą laiką Sydnėjuje bus suprojektuota dar dešimtis projektų, kurie stabdys ankstyvesniuosius. Kad taip yra,visai nenuostabu, nes Sydnėjuje jau

yra eilė inžinierių ir architektų pensininkų, o iš kitos pusės suprojektuoti visados lengviau, negu pastatyti. Štai Udzonas pats vienas suprojektavo Sydnėjaus operos rūmus, per metus, o praktikoje jau dešimtį metų stato visas N.S.W ir vis dar galo nesimato. Išvadoje — Sydnėjaus lietuviai atrado savo tikrą, per 18 metų pašaukimą — projektuoti! Linkime šią sritį kuo plačiausia išvystyti.

APYLINKIŲ VESTUVĖS

Metais planuotos mums gerai pažįstamų ir tautiniai susipratusių bei subrendusių jaunuolių Mr. Sydnėjaus ir Miss Bankstaunės vestuvės tikriausia įvyks jau šio mėnesio pabaigoje. Sužieduotuvės įvyko spalio 15 d. Dainavoje visiems artimiesiems smagiai sudainavus "Requiem". Išteka jaunoji Bankstaunė pagal visus lietuviškus papročius atsinešdama ir kraičio — 50 balsų "Dainavos Klube. Spaudos Baliaus Kukučio pranašai tvirtina, kad jaunavedžių medaus mėnesis užtruks mažiausia dvylika mėnesių ir jaunieji grįš jei ne su įpėdiniu, tai bent su naujų Sydnėjaus Lietuvių Namų projektu.

Broliškas susitikimas Amerikos ir Australijos lietuvių SENIMO KONGRESE 1968 m. New Yorke...

MŪSŲ MIRUSIEJI

Ilgoj ir skaudžioj agonijoj mirė "Šviesa". Laidotuvės ir šermenys įvyks "Kaukių" baliaus metu.

ANAPUS OKEANO

(Sekant Joną Šoliūną)

NEGRŲ RIAUŠĖS

Žiniomis iš Čikagos ten įvyko neseniai kruvinos riaušės Marquette Parko rajone. Nors šiame rajone gyvena vien lietuviai, vis tik iš Cicero negrai pradėjo eiseną į lietuvių rajoną, ten norėjo užimti Jaunimo Centrą ir sušokti lenciūgėlį. Vis tik lietuviai negrus atmušė kaip pergalės šokį pašoko Mikitą. Aukų nebuvo, tik kiek nukentėjo tvoros ir langai.

ŽEMĖJE NĖRA GYVYBĖS

Sekant amerikiečių spaudą ten buvo paskelbta sensacinga žinia, kad Veneros gyventojai buvo nuleidę savo erdvėlaivį tiesiai vidury New Yorko. Erdvėlaivis buvo be žmonių ir tik siuntė į Venerą įvairius mokslinius signalus. Iš tų signalų Veneros mokslininkai pasidarė tokias išvadas: žemėje nėra ir negali būti gyvybės, nes oras pilnas nuodingų dujų, kaip anglies dvideginio, jokios augmeni jos nėra, o tik neišaiškintos sudėties paviršius, kuris yra gana lygus ir juo laksto daužydamiesi vieni į kitus įvairios formos metaliniai kūnai. Žemėje vandens yra, bet jis taip kaip ir oras užterštas, kad jokia gyvybė negalėtų jame išsilaikyti. Pasiųstos iš New Yorko televizijos nuotraukos Veneros mokslininkams sudarė baisų galvosūkį ir jie pasidarė išvadą, kad pats žemės paviršius nusėtas gana aukštais ir stačiais akmeniniais skylėtais kūbais arba stačiakampiais. Išvadoje jeigu veneriečiai kada bandys nuleisti savų esybių ant žemės, tai jos turės viską vežtis su savimi, kad galėtų bent kelias dienas išgyventi.

TOKIOS TOKELĖS

Išvykusieji krepšininkai į Lietuvą neseniai sugrįžo. Sako iš pasigailėjimo jie leidę Lietuvos krepšininkams išlošti visas rungtynes, nes taip jiems prigrasinę pasieniečiai peržengiant Lietuvos sieną sakydami, kad arba praloškit, arba turėsit vykti žaisti krepšinio į Sibirą.

★

Pereitą antradienį Sydnejaus lietuviai suvažiavo pasižiūrėti universitete lietuviško filmo "Niekas nenorėjo mirti". Visų nusivylimui filmas buvo įkalbėtas rusiškai. Iš pačio turinio taip pat buvo sunku spręst, kur kovoja komunstai, kur partizanai. Iš viso pavaizduota vien tik skerdynės ir gal patiems herojams sunku buvo nustatyti, kur savas, kur priešas.

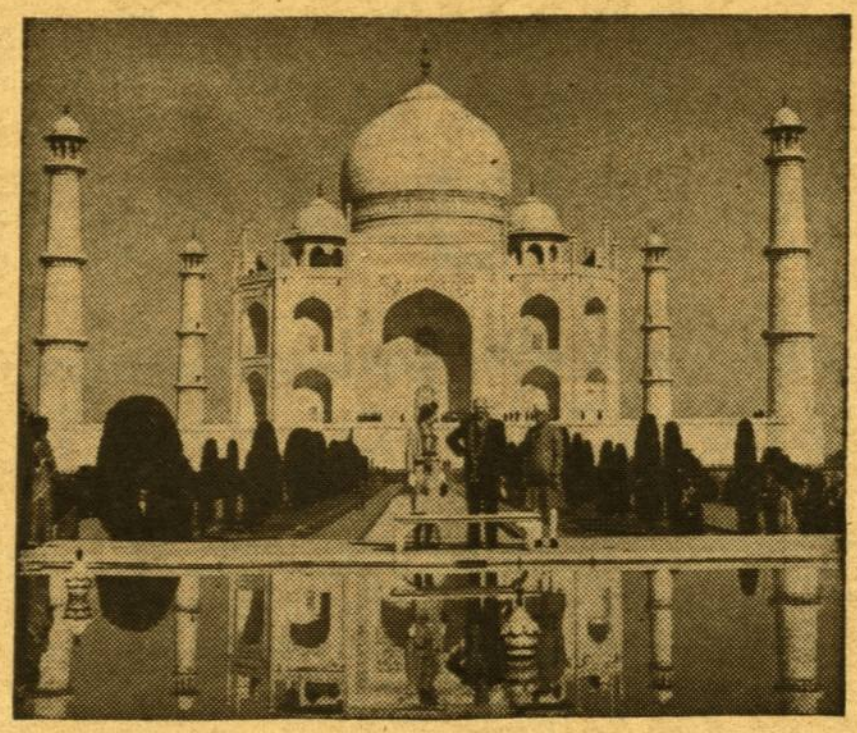

Naujausios statybos projektas Sydnejuje: taip atrodys būsimoji Sydnejaus parapijos klebonija

SKELBIMAS

Bankstowno ir Sydnėjaus Lietuvių Klubai parduoda prieinama kaina Sporto salės, Klubo ir tinkamo garažui priestato planus su visom specifikacijom. Parduodamais planais suinteresuotieji gali susipažinti kiekvieno klubo patalpose. Smulkesnę informaciją teikia mūsų Real Estate agentai.

Antanas Gustaitis

ADOMAS

O kad būčiau aš Adomas,
Tas Adomas buvęs,
Per Sodomas ir Gomoras
Būčiau nepražuvęs.

Rojaus pievoj nuogą kūną
Šakele vėduočiau,
Ir tegul kas nori būna
Šonkaulio neduočiau.

Be Ievos, tos užkerėtos,
Lai žalčiai grasina, —
Nors ir obuolio norėtųs,
Imčiau apelsiną.

Ir dabar upe tekėtų
Baltas gulbės pienas,
Ir be jokių etiketų
Gerčiau jį tik vienas.

Vienas lobių prisikrovęs
Pilną rojaus klėtį,
Nežinočiau iš gerovės
Kaip save mylėti.

Atsigulęs lapuos fygų,
Prirašyčiau spaudą,
Pridainuočiau šimtą knygų,
Ką vienam suskauda.

Man vienam pakiltų saulė,
Šviestų galvą pliką,
Sudaryčiau šiam pasauly
Vienas visą Vliką.

Anapus KASDIENYBĖS

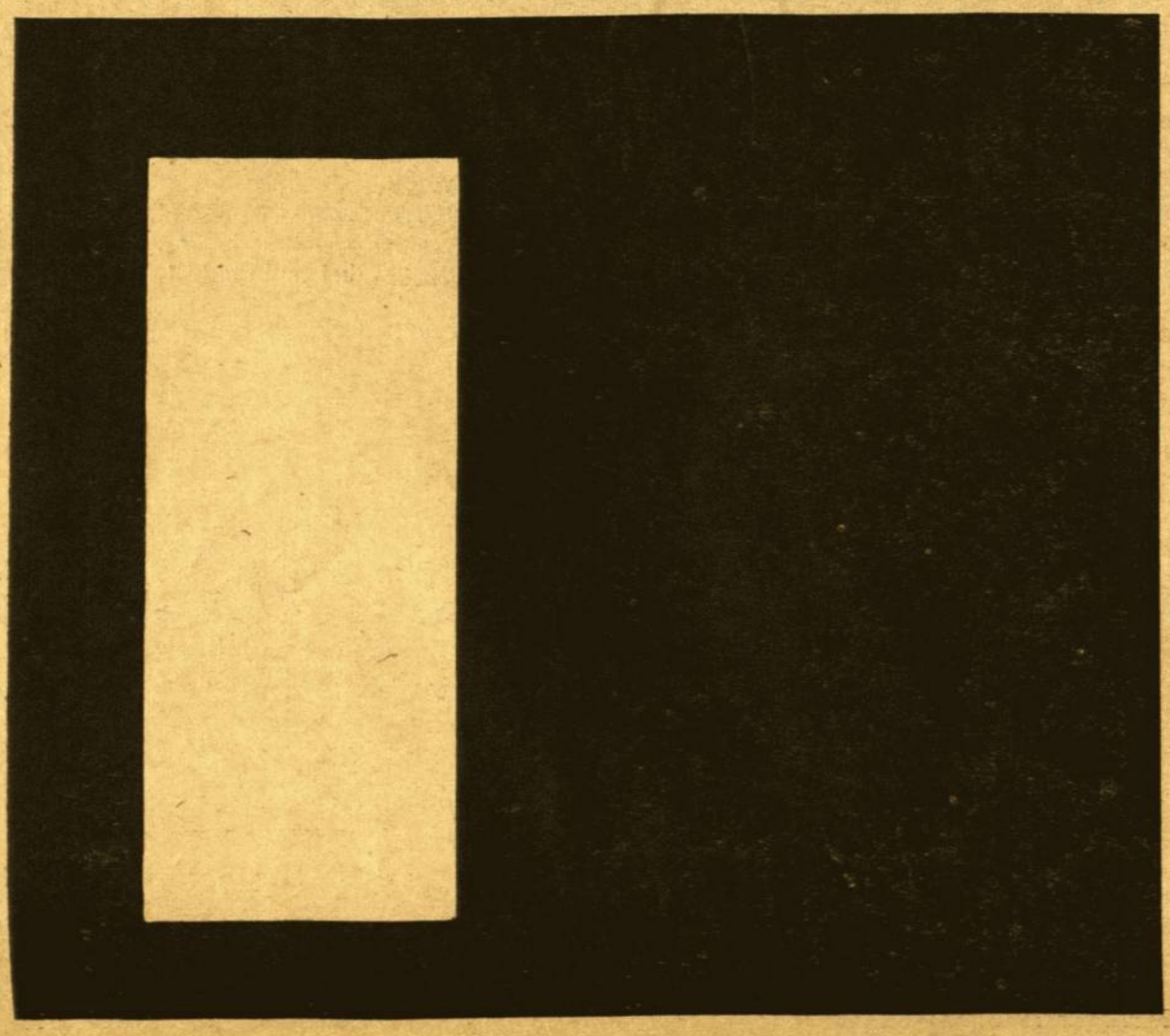

DRAUDŽIAMI VAISIAI VILIOJA

Sena išmintis moko, kad draudžiami vaisiai visados saldesni. Lygiai ir mūsų jaunimas per peilį griebiasi anglų kolbos, dėl ko vyresnieji iš galvos eina. *"S.B. Kukutis"* siūlo naują receptą — drausti mūsų jaunimui ir vaikams kalbėti lietuviškai. Tada jie tikriausiai per peilį veržtųsi prie lietuvių kalbos ir būtų pavyzdingi lietuviai.

Kairėje: Dail. L. Kukutėno paveikslas, laimėjęs pirmą premiją Montrealio parodoje "EXPO 67"

JAUNIMO KUKUTIS

STUDENTAI

LABDARINGI STUDENTAI

!??!

Kaip taisyklė, studentai visados buvo bėdžiai. Antai pereitam savo suvažiavimui net buvo kreipęsi į Krašto Valdybą prašydami piniginės pagalbos, kad galėtų surengti vakarienę geriausiame Sydnėjaus restorane arba pasiirstyti liuksusiniu laivu po Sydnėjaus vandenis. Keliems mėnesiams po suvažiavimo toji pagalba studentams buvo suteikta, bet ką jie padarė su gautais pinigais, taip ir niekas nežino. Tik neseniai skaitėme spaudoje Moterų Draugijos padėką, kad Sydnėjaus studentai, didžiai susirūpinę savo ateitimi, paskyrę Moterų Draugijos statomiems senelių namams auką — 82 doleriai. Sveikiname Sydnėjaus studentus ir linkime dar didesnės sėkmės šioje srityje. Ir kas gali sakyti, kad mūsų studentai nesirūpina ateitimi? Senelių namai mūsų studentijai — užtikrina ateities garantija!

Susipratę studentai grįžta į savaitgalio mokyklą mokytis lietuviškai

SPORTAS

KAS LAIMĖJO VARŽYBAS?

Atsimenate kietas sportines kovas per spaudą tarp Adelaidės ir Sydnėjaus sportininkų? Visa skaitančioji visuomenė su didžiausia įtampa sekė permainingas kovas, kurios mūsų gyvenime ir paliks istorinėmis. Kaip žinome, sporto šventės metu adelaidiškiai vengė kovos su sydnėjiškiais sporto aikštėje, bet mielai įsijungė į varžybas *Mūsų Pastogės* puslapiuose. Įdomiausia yra tai, kad šiose karštose rungtynėse dalyvavo vien sporto veteranai, o visi kiti aktyvieji sportininkai (keista!) ne tik jų nematė, bet net ir nesidomėjo. Adelaidiškiai pirmieji meta, bet greit praranda kamuolį ir priešinga pusė dominuoja aikštėje visa zona prispausdami adelaidiškius. Į rungtynių pabaigą adelaidiškiai desperatiškai šaukiasi savo šalininkų pagalbos. Teisėjas (A. Laukaitis) skelbia rungtynių pabaigą, bet lentoje kažkas ištrynė taškus ir taip pasidarė neaišku, kas laimėjo, kas pralaimėjo. Protestai prieš teisėją ir čia pat vietoj vieno į aikštę iššaukiami net septyni teisėjai, kurie, nematę varžybų, pergalės laurus įteikia adelaidiškiams, o teisėją už vienašališkumą diskvalifikuoja. Nežinia, kokiais motyvais (greičiausia mecenatai pritrūko pinigų), bet garsioji Atkinsono taurė, dėl kurios buvo mirtinai kovojama, varžybų lai mėtojams nebuvo įteikta.

Spaudos Baliaus *Kukutis* siūlo buvusias varžybas anuliuoti ir ateinančioje sporto šventėje rungtynes pradėti iš naujo išleidžiant už abi puses kovoti patį D. Atkinsoną!

MES IR MODERNUSIS MENAS

arba

KĄ LIAUDIS MATO ABSTRAKTUOSE

Nuo to laiko kai Petras Kairys pas mus apsigyveno, viskas lyg ir pašviesėjo. Pirmasis Petras nebesėda prie stalo su kombizonu, dar ir panages prasivalo. Ir karšto vandens daugiau išeina. Poniškesni pasidarėm. O Dzidoriukė, nors ji tik už trijų vartų gyvena, ėmė ateidinėt su kepalušu. Pirmiau, būdavo, tik į bažnyčią kapalušiuota važiuoja. Ir labai umarniai pradėjo kultūros semtis. Galima sakyt, ko ne visom rieškučiom griebia. Čia bėga į tijatrą, čia kokioj operoj buvus, čia vėl kur kokia meno galerija. Knygas perka visokiausias. Supranta ar nesupranta; užtenka Kairiui pasakyti, kad naudinga: žiūrėk, Dzidoriukė jau beatnešanti. Bet priėjo nabagė, kaip ta ožka, liepto galą.

Vaikšto po meno galerijas, perka tuos vadinamus katalogus, žiūri šiaip, žiūri taip ir vistiek nieko iš tų naujoviškų paveikslų nesupranta. Kataloge vardas užrašytas, bet Dzidoriukė vis neranda, kad kas tą vardą tame paveikslė reikštų. Manė, kad tik australų menas toks neįkandamas. Persimetė lietuvių meną studijuoti. Ir čia tas pats. Prisirinko žurnalų, laikraščių visokių. Kur tik koks lietuvio darbas buvo atvaizduotas vis išsikirpo ar visą žurnalą atsinešė. Prisikabino prie Kairio ir manęs, kad parašytume į laikraštį, kad tokių nepadorių paveikslų nespausdintų.

— Va, žiūrėkit, — sako, — tas ant to raudonu viršeliu žurnalo iš Amerikos! Pavadintas "Gyvastingumas"! Man matosi čia tik medis su aboridžinų mergaitės galva, o tas kitas medis tai to Miškinio galva. Žinote to, kur ožio galva ir arklio kanopom? Satyras, ar kaip jo ten vardas buvo? Čia tik ta ožio galva matyt. O tie apvalūs dalykai ir tas lyg perskeltas inkstas ar jums neatrodo kaip tie vyr... ,

— Dzidoriuke, — sakau, — tik blogų žodžių nesakyk, nes laikraštis nepriima blogos lengvidžės.

— Jeigu blogos lengvidžės nepriima, tai kam tokias parnigrapijas deda? — Ėmė ginčytis Dzidoriukė. — Kaimynų vaikas, kur ant daktaro mokosi sakė, kad čia tikra atominė iliustracija iš daktariškų knygų.

— Anatominė iliustracija, jeigu iš daktariškų knygų. Anatomija-mokslas apie žmogų kūną ir kūno dalis. — Ėmė aiškinti Kairys ir paėmė pavartyti Dzidoriukės žurnalą. — Gal perdaug ir neklysti?... Gali taip atrodyt... Bet pornografija vadinti būtų gal ir per daug.... —

— Ką čia perdaug? Ko perdaug? Manot, kad aš durna, ar ką? Žmogaus kūno sarmatlyvų dalių perdaug. Va, pažiūrėkitį ir į tuos kitus. Čia "Trys Gracijos"! Kas čia aiškiai išmaliavota, ką? Va "Sportininkas"! Fui, koks! "Jaunystė" šitas? Va, kad ir ta artistė "Scenoje"? Sijonas būtų lyg su tais dratais, ką senovėj varponės nešiojo, tie krenolinai ar kaip, o pažiūrėkit aukščiau! Čia kaip apsėsto žmogaus maliavota; nieko kito neturėjo galvoj, kaip tik tas kūno dalis, kurias uždengti reikia Galėjo kokius veliumus uždėti, ar skarą...

— Dzidoriuke, vėl sako Kairys, — čia abstraktus menas. Dabar kiti laikai...

— Aš matau, man nepasakysit. Apsėstas, daugiau nieko. — Ėmė net karščiuotis Dzidoriukė. — Kiti laikai? Aš nieko nesakau, senovėj kur tas Mykolas Angelas maliavojo, dar ir iš akmenio kirto. Jis mat ant to angelas ir negerų mislių jam nė į galvą neatėjo. Danguj visi gali pliki vaikščiot. O tokie, kaip šitie tik žmones į pagundą veda. Turėtų uždrausti. O to kito vėl gi nė šiam, nė tam pamaliavota. Čia atrodo lyg apšviestas langas, priešais langą kryžius, o ant kryžiaus dvi papūgos sėdi. Viena net plikai nupešiota; matyt susipešę buvo. Kur matęs papūgas, tas rėksnes, ant kryžiaus tupdyt? Jau gana balandžiai paminklus ir kryžius nutupinėja, o dar papūgas?... Apie balandžius nors biblijoj paminavota. Netinka ant kryžiaus tos akip lėšos, ne! Kiti paveikslai vien padrabstyta, pakleckiota ir vardas duotas, o kas ten yra, tai gal ne patys nežino. Jeigu jau to apstaraktaus meno ir nesupranti žmogus, tai, kad nors akims būtų malonu, o dabar...

— Jeigu nesupranti, tai ir nerėkauk. — Baruosi ir aš, nors man irgi tiek tesiranda su tuo menu. Ana, močia kokiam tai okšene nupirko kumeliukus kluone bešo-

(Versti!)

PLAŠTAKĖS SKUNDAS

Neišeik, neišeik Tu į klubą,
Nepaliki manęs tu vienos.
Čia vienai pasilikus man liūdna,
Ant T.V. nėr programos geros.

Iškeliavom mes laimės ieškoti
Už plačių, mėlynų vandenų
Ir išmainėm jaunystę į svarą,
Dirbdami nuo rytų lig naktų.

Pasistatėm namelį nemažą,
Užauginom vaikų net kelis.
Naujas Holdenas stovi garaže,
Bet nerimsta, dar daužos širdis...

Širdis trokšta mylėti be galo,
Vieniša ir nesuprasta esu
Štai jaunystė trečia atkeliavo —
Kaip plaštakė skrajot vėl galiu.

Širdyje vėl poezija skamba,
Tiek vilčių tiek idėjų yra
Nežinau ar rašyti man knygą
Ar pradėti vilioti draugės vyrą.

Neišeik , neišeik tu į barą,
Nepaliki manęs tu vienos.
Padarysiu kaip kitos padaro —
Neberasi tu nei baldų, nei žmonos..

PRANAŠYSTĖS

Garsusis šio šimtmečio magas ir mistikas Pranas Dūmelis pasižymėjęs tiksliu ateities įvykių nusakymu. Štai ką jis byloja apie būsimus įvykius nuo šio Spaudos Baliaus iki kito:

Artimuose Rytuose bręsta dideli įvykiai. Jau baigia subręsti Egipto faraono augintinis Mozė antrasis, kuris valdys piramidžių šalį iki laiko pabaigos. Kol visa tai įvyks, Izraėlio žydai perkels Sueso kanalą į savo teritoriją o Raudonoji jūra bus nusausinta, kad vienos ar kitos pusės kareiviams nereikėtų per ją bristi ir parako sušlapinti.

*

Pirmasis žmogus, išsikėlęs mėnulyje bus negras, ir ten bus įkurta negrų kolonija. Amerikiečiai žada perkelti negrus į mėnulį, kad išspręstų savo rasinę problemą, o negrai šito irgi trokšta, nes ant balto mėnulio paviršiaus nuo žemės žiūrint negrai bus geriau matomi ,kaip musės ant sūrio.

*

Su krepšininkais pradėtas santykiavimas su Lietuva ir toliau bus plečiamas. Į Lietuvą kaip taikos balandėlė bus nuskraidinta akso žąsis. Bus intensyviai pasikeičiama abipusiai naudinga literatūra: iš Lietuvos politiniai pabėgėliai bus aprūpinti maldaknygėmis ir medalikėliais, o į Lietuvą bus importuojama vaizdai ir propaganda apie liaudies išnaudojimą visur kitur ir Lietuvoje.

*

Jau suplanuota ateinančiais metais Australijos lietuvių invazija į Ameriką. Yra pavojaus, kad dabartinis pasaulio lietuvių prezidentas Bačiūnas bus nuverstas ir jo vietoje pastatytas p. Narušis. Pasaulio lietuvių valdžia kaip ir dabar taip ir ateity bus išlaikyta Australijos lietuvių rankose.

*

Netolimoje ateityje dabartiniai Lietuvos valdovai išsikovos dar daugiau teisių garbinti Maskvos dievus, ir iš dėkingumo už suteiktas malones apdės Lietuvos liaudį padvigubintom kontribucijom.

*

Lengviau bus kupranugariui praljsti pro adatos skylutę, negu Sydnėjaus ir Bankstowno klubams susitarti dėl vienų namų.

*

Ateinančių nepriklausomybės ju biliejinių metų proga pramatoma daug ištekėjimų: ištekės padvigubinta norma butelių iš Petronio lentynų, ištekės ir nenustatytas skaičius lietuvaičių už svetimtaučių su intencija praplėsti dar labiau bendruomenę.

●

Adelaidėje ateinančiais jubiliejiniais metais įvyks pabaltiečių kongresas, kuriame svarbiausias patiekalas bus kugelis.

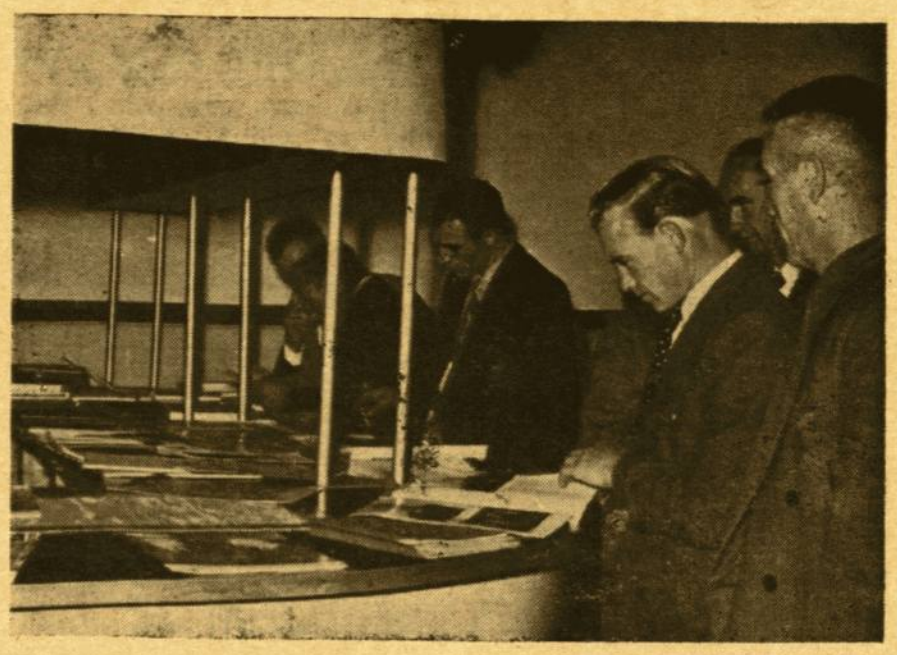

Senovės lietuviai domėjosi spauda, o dabar

MES IR... MENAS

(Atkelta iš ano psl.)

kinėjančius. Dar kažikas dovanojo upę su krūmais ir kvietkais paupiais. Nužiūrim su Petru, kad gali būti žuvies po tais į upę nulinkusiais krūmais. Taip ir lieka.

— Matai, Dzidoriuke, dabar kiti laikai ir menininko vaizduotė mato kitokį žmogų. — Sako vėl Kairys. — Žmogus nebe toks...

— Tik jau ne toks ličyna, ką maliavoja, — vėl užkaito Dzidoriukė. — Kur matei tokį su viena akim kaktoj, o kita kažinkur apie kulnis? Kiba girti maliavoja, ar ką? Gal pijokai kokie, kur jau tas "delirijas" turi? Ne, Rapolai, parašyk pačiam Kukai nuo manęs, tegul tik jie nededa tokių... tokių nepadorių.

— Kad nežinau, Dzidoriuke, — sakau, — Va žmogus rašo , kad nevalnia visko rašyti, ba gali kas nors supykti. Jis rašo, kad reikia spaudos laisvę pažaboti; ba jei būti po apinasriu. —

— Čia dabar? — Vėl susijaudino Dzidoriukė. — Ar tas, kur ant tavęs baras, kam darbuotojus pavanavojai? Tu gi tik jų nekultūringus darbus vanojai. Už kultūringus nuopelnus, Dieve jiems padėk. Negi bolševikai kokie esame, kad tik pas mus "vsio charašo" sakysim? Laikraštis tai kaip veidrodis mūsų gyvenimo. Esam žmonės ir kaip žmonės gyvenam. Per laikraštį gyvenimu dalinamės. Per laikraštį pasibaram, per laikraštį pasididžiuojam, pasidžiaugiam. Jei taip labai laisvę žaboti nori, tai ko pats rašė ir dar kiek žmonių galėjo užpykti? Ar tik jo peikti nevalnia, o kitus jam peikti ir kiršinti gerai? Jis sako: kas kam darbo; kur aš savo pinigus dedu? Jei gerai žino, kam ir kur deda, tai tai niekam ne darbo. Bet kartais reikia perspėti, jei pinigai renkami lietuvių vardu ir tariamai lietuviškam tikslui, o paskui vistiek pereis į valdžios rankas. Pašnekėjo žmogus ir gana. Gal tik juokais? Ar žinot, aš jau pradedu galvtoti, kad tas redaktorius netoks jau blogas žmogus, kaip aš maniau. Tegu jį visi pešioja, bet jis visiems leidžia pasisakyti. Matai, dar sako, kad kiti jį net gvaltavoja, kad jų parašymus spausdintų. Gerai, kad tu, Rapolai, ne Sydnėjuj gyveni, o tai žmonės galėtų pamanyti, kad ir tu už gerklės nugriebęs tą redaktorių mūčiji. Laisvę pažaboti, tu man ir išsigalvok šioj gadynėj!? — Stebisi Dzidoriukė. — Kaip tu manai, Petrai?

— Jeigu *""Punch'ius"* jo vedamasis, tai gal tegul jumoru ir lieka. — Atsakė Kairys. — Kokių tik minčių žmonėse nepasimaišo. Laisvę žaboti! Cha. cha! —

— Ar tai jis jau gatavai ir su pančiu rašė? — vėl nustebo Dzidoriukė. Nesuprato, vargšė, ko Kairys juoktis pradėjo.

Rapolas

KLAUSI — NEKLYSI

Plunksnos Klubas šaukiasi pagalbos: ką daryti su išleista knyga, kuri sukrauta pirmininko sandėliuose ir nežinia kaip ją išplatinti (Reikėjo atiduoti Spaudos Baliaus administracijai, kuri būtų išdalinus visiems baliaus svečiams vietoj bilietų).

Kaip atželdinti prieš kiek laiko nuvytusius bijūnėlius?
(Kreiptis į moterų choro organizatorius — jie žino visus receptus: moka iš nieko padaryti šį tą, kad ir moterų chorą).

Kodėl nepastatyta sporto salė? (Sporto klubas pirmas pasipriešino, nes ne sporto klubas kėlė sporto salės reikalą, o Laukaitis).

Kaip tinkamiausiai paminėti penkiasdešimties metų nepriklausomybės jubiliejų (atstatyti nepriklausomybę).

Kaip tinkamiausiai sunaudoti garbės ir atminimų fondo pinigus? (investuoti iki paskutinio cento į Senelių Namus).

Kaip pakelti lituanistinį švietimą jaunojoj kartoj? (griežčiausiai uždrausti lietuviškai kalbėti).

Koks nuotolis nuo žemės iki mėnulio? (Toks pat, kiek nuo Bankstowno rūmų ligi Lidcombo garažo).

LINKĖJIMAI

Mūsų Pastogei: rečiau išleisti numerius, o dažniau ruošti spaudos balius — lietuvybei bus daug sveikiau!

Krašto Valdybai: kitais metais iš Amerikos ar kitur išsirašyti ne vieną, o septynias aukso žąsis, tada valdybos nariams bus užsiėmimo jas ganyti.

M.P. Redaktoriui: išeiti V. Šliogelio vedamus žurnalizmo kursus *Tėviškės Aiduose* ir gautas žinias pritaikinti praktikoje.

Studentams: bravo už pažangą — ir toliau susirinkimus parvesti tik angliškai!

Sportininkams: išmokyti bent vieną sportininką lietuviškai rašyti ir skaityti, kuris galėtų užimti vakuojančią Sporto Skyriaus redaktoriaus vietą.

Algiui Plūkui: susirasti barzdą, kas padeda klausai ir gal vėl atželtų Rožės ir Bijūnai?

Kodėl taip ilgai savo vizitacinėse kelionėse užtruko ALB Krašto Valdybos pirmininkas?

— Patikimomis žiniomis jis pės čiomis varė *Aukso Žąsį* į Perthą; mat, australiškas lesalas jai taip patiko, kad ji nutuko ir negalėjo paskristi.

Kodėl tiek daug mišrių vedybų mūsų jaunuomenės tarpe?

— Mūsų jaunimas vadovaujasi toli siekiančia politika: reikia įlieti lietuviško kraujo į gyvenamojo krašto gyventojų gyslas, kad jie sulietuvėję angažuotųsi kovai už Lietuvos laisvę. Kitaip sakant, jaunimas galvoja, kad reikia pirma patiems numirti, kad išaugtų šimteriopą vaisių nešančios atžalos...

Kam reikalinga Liet. Bendruomenė?

— Kad vyresnieji įamžintų savo vardus jos protokoluose.

Kodėl laikosi atokiai nuo b-nės veiklos jaunuomenė?

— Jaunuomenė tikisi ilgiau gyventi už pačią Bendruomenę.

Kuo pasižymėjo pereitų metų Lietuvių Dienos?

— Slyvomis. Jos padarė didžiausią įspūdį visiems Lietuvių Dienų svečiams, kad ir iki šiandie jų skonį prisimena, nors daugumas jų neprisimintų, ką vaidino "Aušros" 'teatras, ką nutarė Krašto Taryba arba kas buvo dainuota Dainų Šventėje.

Kas pirmas surengė spaudos balių Australijoje?

— Melbourno lietuviai 1953 m.

Kuo baigsis šis Spaudos Balius?

— Nusiminimu, kad taip greit užsibaigė ir viltimi, kad gal dar bus surengtas Spaudos Balius ir ateinančiais metais.